

METAFORUM

NORSK FORENING FOR FAMILIETERAPI

**Litt av hvert fra inn- og utland - SFFT's årskonferanse
i Stockholm, systemiske kaféer og faste spalter**

M E T A F O R U M

NORSK MAGASIN FOR FAMILIETERAPI

Medlemsblad for Norsk forening for familierterapi NFFT.

Utgis normalt fire ganger pr. år (februar, mai, august, november) med deadline den 1. måneden før planlagt utgivelse (for augustnr.: 1. juni). Opplag 1.300

REDAKSJONEN:

Kari Yvonne Kjølås. Tlf: 32 845773 / Mobil: 900 979 96

Ottar Lingjærdesvei 8, 3403 Lier

Mail: kari.kjolaas@nfft.no / kariyk@online.no

Hilde Ingebrigtsen Tlf: 950 67 545 Mail: hildeingebrigtsen@yahoo.no

Erna Henriette Dahl Tyskø, Ørland kommune.

Mobil: 416 83 175 Mail: erna.tysko@nfft.no

NFFT: NORSK FORENING FOR FAMILIETERAPI

Adresse: PB 51, 2011 Strømmen. (merk post: NFFT / Metaforum).

WEBSITE: www.nfft.no

STYRET I NFFT:

Kristin Sørbrøden Breda Leder

Seksjon for barne- og ungdomshabilitering Sykehuset Østfold,
Glengsgt.19, 1706 Sarpsborg. Tlf.:46936842

Mail: kristinbreda@me.com / kristin.breda@nfft.no

Kristin Helene Dahl. Styremedl. Nestleder

Familieklubben, Barne- og ungdomspsyk. seksjon, Sykehuset Telemark
HF, Ulefossveien 55, 3710 Skien. Tlf.: 40291243

Mail: kristin.helene.dahl@gmail.com / kristin.dahl@nfft.no

Lennart Lorås Styremedl. forskningskontakt.

VID høgskole, Diakonhjemmet, Postboks 184 Vinderen, 0319 Oslo
Tlf. : 22451971 Mobil: 98422113 Mail: lennart.loraas@nfft.no

Camilla Jensen Oanes, Styremedl. forskningskontakt.

ABUP, Sørlandet Sykehus, 4606 Kristiansand, Tlf.: 95724601.

Mail: camilla.jensen.oanes@sshf.no / camilla.oanes@nfft.no

Jan Stokkebekk Styremedl. Tlf.: 48200945

Bergen og omland familiekontor, Bjørnsgt. 1, 5115 Ulset

Mail: jan.stokkebekk@uib.no / jan.stokkebekk@nfft.no

Lars Ole Gjermundbo Varamedlem

Avd. for familiebehandling, Modum bad. Tlf.: 90756952

Mail: lo.gjermundbo@gmail.com lars.gjermundbo@nfft.no

Erna Henriette Dahl Tyskø Varamedlem

Koordinerende enhet – Ørland kommune Tlf.: 41683175

Mail: ernahenriette@hotmail.com / erna.tysko@nfft.no

Astrid Flackè Varamedlem

VID høgskole, Diakonhjemmet, Postboks 184 Vinderen, 0319 Oslo

Tlf.: 48144852 Mail: astrid.flacke@vid.no / astrid.flacke@nfft.no

SEKRETARIAT:

Joe Sowerby Daglig leder / regnskaps- og medlemsansvarlig

Ungdomspsykiatrisk Klinikk, AHUS, Lørenskog

Tlf.: 416 79 801 Mail: joe@digitelling.no / joe.sowerby@nfft.no

Medlemskap i NFFT

kr. 850,- pr år.

Inkludert i prisen er

4 nummer av tidsskriftet

FOKUS PÅ FAMILIEN

&

4 nr. av medlemsbladet

METAFORUM

Samt rabatter på foreningens
og andre arrangementer.

Bankkonto: 7874 05 96348

ANNONSER TIL METAFORUM

Vi tar gjerne imot annonser om det som
skjer innen feltet, som kurs, seminarer,
ledige stillinger, bokannonser, viktige
begivenheter med mer.

Prisen er:

¼ side kr. 1.250,-

½ side kr. 2.500,-

1/1 side kr. 5.000,-

Annonser til bladet legges om ønskelig
gratis ut på www.nfft.no.

Annonse kun på web Kr. 2.500,-

Annonser for kurs/seminarer med mer,
med avtale om rabatt for NFFTs medlemmer,
kan publiseres gratis i bladet og på websiden.

Send teksten på e-post til

kariyk@online.no

web-annonser: www.nfft.no

**Frister og adresser står øverst på
denne siden.**

**Bladet Metaforum styres etter
fagpressens redaktørplakat.**

Forsidebilde: Fra arkiv

INNHOLDSFORTEGNELSE PÅ NEST SISTE SIDE

Erna Henriette

Hilde

Kari Yvonne
Ansv. redaktør

Er tiden sirkulær eller lineær – analog eller digital?

Det er flere enn oss som lurer på det. Her i redaksjonen forekommer den oss som oftest sirkulær; at vi går i sirkel, rundt og rundt, som et gammeldags analogt ur med visere og tallskive. Ting gjentar seg året rundt og nå er det straks advent igjen - og novembernummeret av Metaforum skal ut. Men om ikke altfor lenge dreier viseren seg mot vår igjen og vi gjentar fjorårets forårsritualer. Slik deles tiden i de små sirkler, som et døgn, en måned og et år. Men tenker man større, som f. eks. en historie og et livsløp, blir bildet straks mer lineært, som en digital klokke – som bare går og går ... som en historie med begynnelse og slutt. Tiden beskrives og oppleves flere måter- alt etter hvilket perspektiv og kontekst man befinner seg i – til enhver tid.

Noen ganger skjer det tidsbrudd og nye begivenheter som gjør at må stanse opp litt. Sann er det her i redaksjonen nå. Bladet er i en overgangsfase og vil som kjent gå over fra en mer analog - til en ren digital profil, og vil dermed, som kjent, bli å finne på nett fra årskonferansen i mars 2019. Vi er spente på hvordan det blir. Det har vært reist forslag om muligheten for enkelte å motta bladet på papir, men hvordan det eventuelt skal ordnes er fremdeles et ubesvart spørsmål som NFFT-styret og den nye redaksjonen må ta med seg videre.

På et styreseminar i oktober ble ny redaktør for Metaforum valgt, Erna Henriette Dahl Tyskø, som overtar fra og med nr. 2-2019. Den gamle redaksjonen gratulerer Erna og ønsker henne hjertelig velkommen! Hun har allerede vært med oss som forsterkning i de to forrige numrene i år – og vil være enda nærmere tilknyttet i dette nummeret og det neste – før hun overtar helt etter årskonferansen i mars 2019, så vi har like godt satt henne inn som redaksjonsmedlem allerede. Slik tenker vi at den gamle tiden kan gli naturlig over i den nye. Litt mer informasjon om Erna kan dere se på Styresiden – og mer om hvem hun er og hva hun står for vil vi komme tilbake til i et intervju i neste nummer. Svein Årdal blir tilknyttet redaksjonen for teknisk kompetanse og utforming av web-utgaven av bladet. Velkommen til han også.

Så er vi tilbake til det gjentagende i NFFT-sammenheng: Førjulsseminaret i Gamle Logen går av stabelen 6. og 7. desember. «Recovery og familiearbeid». Fullstendig informasjonsfolder var lagt inn i forrige nummer. Siste frist for påmelding er 30. november.

Årskonferansen vår i Bergen 7. og 8. mars 2019, «Familier i krise – Erfaringskunnskap og resiliens» - er fylldig annonsert i dette nummeret. Meld dere på og møt våren i Bergen by.

Systemiske kafeer er stadig aktuelle – og denne gangen har vi fått inn referat fra da Haldor Øvreeide gjestet Tønsberg – til samtale med Helene Frøyen Trana. Ført i pennen av Vibeke Lorentzen. Disse referatene med erfarne terapeuter kan gi mange nyttige råd for praksis og delte refleksjoner til ettertanke.

Vi har også fått inn noen tilbakeblikk på SFFTs årskonferanse i Stockholm i oktober 2018: «Møter som forbinder - Kryss & tvers, dypt og bredt» der Erna Henriette og Jan Stokkebekk representerte NFFT. De har skrevet fra Peter Rober, Nora Bateson, Lena Nygren og Marcus Westergren.

Fra Kristin Breda har vi fått rapport fra NFTO-møtet i Manchester, så bladet skulle kunne by noe for enhver som er opptatt av systemisk teori og praksis.

Tiden både kommer og går. Jan Stokkebekk siterer Nora Bateson i sin gjengivelse: - *Vi kan si hvor vi kommer fra, eller noe om vår identitet, men vi kan lett parkere oss selv ved bare å se på vår historie.* Ja – vi må være her og nå - og se fremover, men det er gjennom historien vi kan lære hva vi ikke bør gjenta og hva vi bør gjøre annerledes, eller mer av, i fremtiden. Tiden er også relativ – noe som skjedde for lenge siden kan kjennes nært i tid, og motsatt - relativt ferske erfaringer kan kjennes fjerne. Tid er sånn sett også et subjektivt fenomen ... men noe som er helt sikkert her og nå er at det ikke lange tiden igjen til jul!

Vi ønsker dere alle en fin vintertid,
med passe mengder snø og gode stunder både ute- og innendørs.

Fra oss i metaforumredaksjonen

STYRESIDEN

ORD FRA LEDER

Kristin Sørbrøden Breda
Styreleder for NFFT

METAFORUM i møte med framtiden. Nåværende redaktør i Metaforum har som tidligere fortalt, varslet sin avgang. NFFTs styre har hatt en lang prosess for å avklare hva slags blad vi vil ha for framtiden samt finne nye personer som er dedikert for det delvis dugnadsbaserte oppdraget det er å lage et medlemsblad i NFFT.

Vi kan med glede og forventning nå presentere at styret har tilsatt ny Redaktør for Metaforum! Erna Henriette Dahl Tyskø har søkt, blitt tilbudt og har takket ja til vervet etter en grundig prosess med intervju og drøfting i NFFTs styre. Erna sitter i dag som varamedlem i styret, hun har skrevet for Metaforum ved flere anledninger og i det siste også bistått redaksjonen. Erna har stort engasjement for familierapi og systemisk praksis og har mastergrad i familierapi. Hun er leder av koordinerende enhet og familiekoordinator i Ørland kommune med

ansvar for implementering av systemiske ideer i hjemkommunen. Styret kjenner seg sikre på at vi har funnet en person som kan utvikle og ta bladet videre slik at det også for framtiden blir et blad medlemmene kan ha nytte og glede av faglig og profesjonelt. Erna skal i samarbeid med styret rekruttere 1-2 personer til redaksjonen.

Styret har også besluttet at Metaforum skal knytte til seg en person som kan lage bladet med layout og teknisk produksjon i tett samarbeid med redaktøren. Til dette arbeidet har vi gjort avtale med Svein Årdal. Svein kjenner Metaforum og NFFT indirekte gjennom sin mann og har lyst til å bidra med sine kunnskaper og tid til produksjon av bladet. Vi er veldig glade for å få han med på laget.

Erna og Svein skal nå starte arbeidet med å utvikle en ny plattform for «Nye» Metaforum slik at de sammen står klare til å overta stafettspinnen fra Kari Yvonne Kjølås og Hilde Ingebrigtsen fra og med utgave 2 i 2019. Både styret og Erna ønsker innspill fra dere medlemmer om innhold og form på det nye bladet. Følg med på nettsiden vår- vi kommer til å legge ut info om utviklingen der.

NFFT – del av et større hele. NFFT er medlem i EFTA – European Family Therapy Association – De forskjellige landenes medlemsorganisasjoner er organisert i NFTO – Chamber of National Family Therapy Organisations. I september deltok NFFT med to delegater på møte i NFTO og dere kan lese mer om det inne i bladet.

Lokallag – eller noe lignende? For en tid tilbake kom det en konkret forespørsel til NFFTs styre fra medlemmer i Bergen – om det var mulig å etablere et lokallag og i tilfelle hva kreves? NFFT har over flere år snakket om dette uten at det har kommet til noe konkret. Det har vært stemmer både for og imot en slik utvikling. Styret har nå drøftet et utkast til 3 forskjellige modeller for hvordan man kan tenke seg en slags «lokallagsvariant» – fra en formell variant med valg og representasjon, via en «hub-modell» hvor det etableres en gruppe med ansvar for arrangementer eller nettverk, og en tredje ad-hoc modell hvor det etableres en gruppe knyttet til ett spesifikt arrangement. Styret vil komme tilbake til dette senere – i første omgang som invitasjon til drøfting med dere medlemmer om hva dere ønsker.

Styret er svært opptatt av at NFFT er en interesseforening for medlemmer over hele landet, og vi tenker at det viktigste arbeidet er det som kan etableres og forankres lokalt der dere bor og arbeider. På den måten kan faglige nettverk bygges og bli til inspirasjon og nytte i hverdagen. Systemiske kafeer er for eksempel en veldig god måte å lage lavterskelmøtepunkter med godt faglig innhold ispedd hygge og nettverksbygging. NFFTs styre støtter slike initiativ og vi vil gjerne drøfte med dere hvordan det kan henge godt sammen med foreningen ifht markedsføring, bruk av logo osv.

Jeg håper å treffe mange av dere på **Førjulsseminaret i Gamle Logen 6.-7. desember!** Vi kjenner oss trygge på at det blir et interessant seminar som mange kan hente inspirasjon og lærdom fra.

Vennlig hilsen Kristin

MØTER SOM FORBINDER - Kryss & tvers, dypt og bredt

SFFTs Familieterapikongress i Stockholm 4 – 5 oktober 2018

«Vi trenger hverandre som kollegaer og kilder til inspirasjon» skriver arrangørkomiteen i sitt program. Årskonferansen i Sverige hadde i år fokus på inkludering, uansett teoretiske grunnverdier, intervensjoner og tanker om forandringsarbeid. Inkludering kan i denne sammenhengen ifølge arrangørkomiteen også inkludere begrep som manual, dialog, nettverksarbeid, feedback, terapeutrolle, familie, diskurser omkring psykisk helse/uhelse og forskning, som interessante åpninger til dialog.

Konferansen, som er et samarbeide mellom den svenske familieterapiforeningen (SFFT) og Foreningen for familie- og systemorientert terapi (FFST), bød på både plenums- og subplenumsforelesninger og en rekke workshops som berørte svært mange ulike kontekster innen familieterapifeltet. Arrangementet som rommet ca. 600 deltagere ble utsolgt før påmeldingsfristen gikk ut.

Peter Rober innledet konferansens første dag med en plenumsforelesning hvor han hadde fokus på kompleksiteten av allianser i familieterapi. Nora Bateson var plenumsforeleser på dag to hvor hun tok oss med på sine betraktninger rundt å finne vår vei i en verden som stadig er i forandring. Metaforum bringer inntrykk fra begge disse forelesningene på de neste sidene. Det gode programmet gjorde det vanskelig å velge hvilken workshop man skulle prioritere, da man gjerne skulle vært på flere samtidig. Workshopenes mangfold synliggjorde hvordan systemiske ideer kan benyttes i en mengde ulike kontekster.

På de neste sidene tas leserne med på konferansen som vi, Jan Stokkebekk og undertegnede - Erna Henriette Dahl Tyskø, var så heldige å overvære som representanter fra styret i NFFT,

BERÄTTA OCH FORTSÄTTA

Eva Edberg, grafisk formgiver, barnebokforfatter og illustratør, åpnet konferansen med disse ordene.

*"Skratt vi delar blir dobbel glädje,
sorg vi delar bli hälften så tung,
men berättelser vi delar kan bli hur (stora) som helst."*

*

Plenumsforelesning med Peter Rober:

The complexity of the alliance in family therapy practice

Referat av Erna Henriette D Tyskø

Peter Rober, professor i klinisk psykologi ved Universitetet i Leuven.

Temaet allianser i familieterapi er så komplekst, fortalte Peter Rober, at han noen ganger lurar på hvorfor han valgte dette yrket. For eksempel når han møter familier hvor det er mer lidelse enn han klarer å hjelpe til med. Lidelser som er så store at det kan holde han våken. Spesielt i arbeid med barn.

Peter Rober «krydret» plenumsforelesningen med å dele flere praksisfortellinger. En av historiene handlet om Ann og hennes familie. Familien hadde vært hos mange erfarne terapeuter før de kom til Peter og hans team. Peter hadde følt seg veldig usikker på hvordan han kunne hjelpe dem, og hadde delt denne bekymringen med familien i den første terapi-timen. I etterkant hadde han følt seg som en dårlig terapeut. Dagen etter fikk han imidlertid mail fra familien hvor det sto at de følte de hadde fått mye hjelp. Familien skrev i samme mail at fordi om de hadde opplevd å få god hjelp, var de ikke nærmere en løsning på det de strevde med. I etterkant av mailen begynte Peter å tenke på hva terapi egentlig handler om. Terapi, sa Peter, kan ofte handle om å finne løsninger. Men terapi kan fortsatt være nyttig og familiene kan oppleve å få hjelp selv om løsningen er langt unna. Ann sin mor skrev at ingen i familien hadde følt seg skyldig for familiens problemer gjennom samtale. En følelse de aldri hadde opplevd forbundet med terapi tidligere.

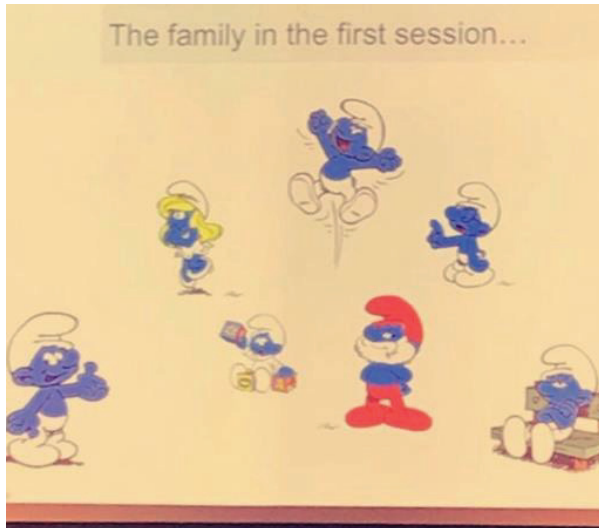
Å snakke sammen på nye måter

Hensikten med familieterapi er at man skal snakke sammen på en annen måte enn man har gjort tidligere, ifølge Peter Rober. Målet er derfor ikke å løse problemene familiene har, men at man kan snakke om problemene på en måte hvor ingen skyldidentifiseres.

Vi vet at terapi virker, fortsatte Peter, men samtidig virker terapi best på de som trenger det minst. Han sammenlignet det med paracetamol. Paracetamol virker også best på litt hodepine. Det er det samme for oss som er terapeuter. I gode sosiale kontekster kan vi hjelpe flere enn i vanskelige sosiale kontekster. Men det betyr ikke at vi ikke skal prøve selv om det er vanskelig.

Peter Rober var opptatt av at beslutningstakere skal vite at terapi ikke alltid virker, og at dette ikke betyr at terapeuten er en dårlig terapeut. Vi må fremkalle det helende i klientens kontekst - i samarbeid med dem.

Vi skal samarbeide for å få tak i klientens ressurser som ligger i nettverket. Det er ofte mye som virker helende i klientenes egen kontekst, det må vi få tak i. Terapi handler altså ikke bare om terapeuten og klienten, men også om kontekst. Terapeuten må derfor etterstrebe å alltid tilpasse seg konteksten best mulig.

Det er gode grunner for at noen opplever å få det bedre allerede mens de står på venteliste for å få terapi. Peter fortalte i den anledning en historie om en kvinne som oppsøkte han på grunn av angstvansker. Hun ønsket imidlertid ikke at mannen hennes skulle involveres i behandlingen. Hun ønsket ikke å legge byrden sin på han og så ikke for seg at han ville bli med henne i terapi. Hennes indre dialog fortalte henne at dette bare ville tilføre mannen hennes bekymringer. Peter la likevel merke til at hun var noe nølende i forhold til å be med seg mannen inn i terapirommet. Ved nøling, så skal vi vente litt, så kan det endre seg fortalte Peter. Mannen ble med i terapi, og det ble lettere for han å forstå hvorfor kona håndterte enkelte situasjoner i familien som hun gjorde, og de fikk snakket sammen om dette.

Hva er en god terapeut?

Noen er gode terapeuter, andre er mindre gode, hva er forskjellen? Peter stilte dette spørsmålet til de mange deltagerne i salen, før han selv presenterte sine tanker rundt dette: - Gode terapeuter er fleksible terapeuter som kan jobbe

med flere typer personligheter, diagnoser og utfordringer, sa han. Terapeuter trenger også å ta ansvar for klientens feedback. Terapi er en kontinuerlig prosess mellom terapeut og klient. Vi er i interaksjon med hverandre i prosesser av tilknytning. Vi kobler oss av og på hverandre, og venter på den andres respons på vår invitasjon. Peter sammenlignet dette med den tilknytningen som foregår kontinuerlig mellom barnet og omsorgspersonen. Tilknytning finner sted mellom terapeut og klient. Å bygge alliansen er en prosess i tilknytning. Man opplever ikke alltid å få en god kontakt, men prøver igjen, og kan koble seg på igjen. Det som er viktig er at du som terapeut er orientert mot den andre.

- Klienter er ikke skuffet når de mister kontakt med deg, men de blir skuffet når du slutter å utforske, når du mister fleksibilitet. Føler de at du forsøker å koble deg på igjen, og å være nysgjerrig er det greit for klientene. Å koble seg på den andre – jeg er interessert i deg - jeg fokuserer på deg, det er det viktigste i terapi, ifølge Peter.

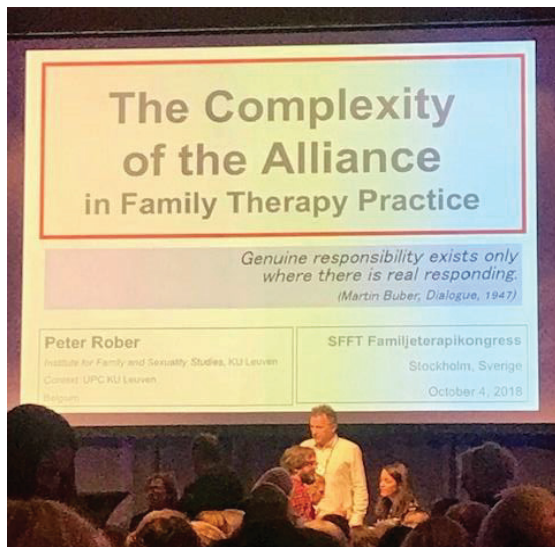
Vi er i prosesser sammen i samarbeid. I stedet for kontroll trengs tillit. Å bygge tillit tar tid, å ødelegge tillit tar kun ett øyeblikk. Peter kunne ikke understreke sterkt nok betydningen av hvor viktig tillitsforholdet er i den levende verden. Vi trenger fortsatt tid til å utvikle ett språk som passer den levende verden fortsatte han. Gregory Bateson har hjulpet oss mye, det samme har John Shotter, men vi trenger mer hjelp.

De mange personlighetene

I terapi møter vi mange ulike personligheter. Hvordan terapeuten skal klare å bygge en hensiktsmessig allianse med klientene kan være svært krevende, da alle familier og familie-medlemmer er ulike. Ungdommer, kan for eksempel ofte være umotiverte og uinteresserte i utgangspunktet, men møter likevel som oftest til timene. Det er derfor viktig at alliansebyggingen starter allerede ved første kontakt med familien. Barn og unge kommer likevel alltid med en invitasjon, så er det opp til terapeuten hvordan invitasjonen blir besvart. - *Noen ganger gjør jeg ting som ikke er vellykket, ande ganger får jeg det virkelig til*, forklarte han. Det handler

om å tune seg inn mot den andre. - *Som terapeut aksepterer jeg all invitasjon* fortsatte han, *men jeg har en heftig indre dialog som handler om hvordan jeg skal være som person.* Responsen terapeuten gir skal forhåpentligvis gi plass til å snakke, og til å åpne rommet.

Peter vektla betydningen av å invitere inn hele familien til den/de første samtalerne og signalisere tydelig at «jeg genuint ønsker komme i kontakt med deg». Denne prosessen starter ifølge Rober allerede når man henter familien på venterommet.

Feedback og Barnets stemme

Peter avsluttet plenumsforelesningen med å fortelle om bruk av Feedback-orientert tilbakemeldingsverktøy beregnet på familierapi. Et verktøy han selv har vært med å utvikle, i samarbeid med blant andre Rolf Sundet. Den feedbackorienterte utgaven rettet mot familierapi ble utviklet da feedback-verktøy fra individuell terapi bare til en viss grad favnet kompleksiteten i arbeid med familiesystemer. I følge Rober er den mest nyttige tilbakemeldingen terapeuter kan få fra sine klienter den negative feedbacken, da det er det vanskeligste klientene gir. Som regel sier de ikke i fra om de opplever terapien som dårlig, fordi de ikke ønsker å sette terapeuten i dårlig lys. Isteden har de en indre dialog på det i etterkant - er Peter sin erfaring.

Peter hevdet at det er en stor utfordring å få tak i barnas stemme i familierapi. På bakgrunn av

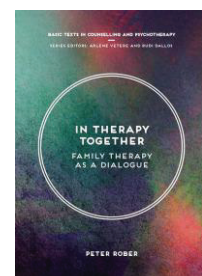
dette utviklet teamet som Rober er tilknyttet et kommunikasjonsverktøy. Kommunikasjonsverktøyet handler om det teamet har kalt «Bekymringsspørsmålene». Disse spørsmålene består av en online registreringsprosess. Før første terapitime kan familiemedlemmene fylle ut en onlineregistrering som svar på spørsmål som terapeutene har sendt familien på forhånd. Mailen handler om grad av bekymring, der de blir spurt om hvem i familien som er mest bekymret for noe, hva de er bekymret for, og hva de ulike familiemedlemmene er bekymret for. Hvem i familien er mest bekymret på en skala fra 1-10. Hva er hun/han bekymret for? osv.

Bekymringsspørsmålene handler om å få innblikk i familiens ressurser, før man starter med bekymringene. I den første samtalen snakker man om skjemaene som er fylt ut. Inngangen til terapier er at - *Vi snakker med familier når noen i familien er bekymret for noe.* Terapeutene tar derfor ikke utgangspunkt i henvisningen. Peter Rober kalte denne måten å jobbe med familiene på «Landscape of worries». Hva er lett å snakke om, hva er vanskeligere å snakke om. I etterkant av behandlingen benyttes «Dialogisk feedback verktøy» som fylles ut etter hver samtale når barn er med. Barna slipper med dette verktøyet å skrive, da det er basert på Smileys. Positiv og negativ feedback illustreres med smileys og plass til å kommentere for de som ønsker det. Tilbakemeldingen legger grunnlag for neste time, og gir terapeuten bedre mulighet til å finne veien i terapien sammen med hele familien, og ikke minst, så åpner det for mere gøy, avsluttet Peter Rober.

Den ydmykhet som Peter Rober viser ovenfor familiene og den genuine interessen for å utgjøre en forskjell og skape meningsfull dialog gjorde inntrykk på NFFT sine utsendte. Når vi i etterkant fikk mulighet til å sitte sammen med han til lunsj følte vi oss svært heldige.

For fordypning vises bl.a. til Robers siste bok:

***In therapy together. Family therapy as a dialogue* (2017)**

Workshop med Leena K. Nygren: «Integrativ medisin - ett systemisk syn på psykisk og fysisk uhelse»

Gjengitt av Erna Henriette Dahl Tyskø

Leena Nygren er sykepleier, psykoterapeut og leder i Foreningen for Integrativ medisin.

Hun innledet foredraget sitt med å by publikum på ingefær og sitronshot, og beordret videre de tilstedeværende om å opp å gjøre knebøy og klappelek med sidemannen. Hun ønsket med dette å illustrere at fysisk og psykisk helse henger sammen, og gjensidig påvirker hverandre. Leena viste en energisk tilstedeværelse og 45 minutter gikk svært fort.

Integrativ medisin bygger på en systemisk forståelse for mennesket hvor hele mennesket inkluderes - ut i fra egne unike og mange ganger komplekse utgangspunkt. Integrativ medisin arbeider først og fremst med folkeopplysning, men også med informasjon opp mot politikere og andre beslutningstagere. Ønsket er å, gjennom konferanser, å løfte og sammenfatte ulike perspektiv ut i fra samme tema og skape dialoger som utfordrer ulike forståelser. Integrativ medisin er ikke en farmakologisk behandlingsmåte, men arbeider for å vise frem forskning som viser at der farmakologisk behandling settes inn så bør annen behandling settes inn samtidig - for å ha fokus på en virkningsfull helhet. Dette kan for eksempel være psykologisk behandling, eksistensialistiske spørsmål, kostbehandling og fysisk aktivitet.

Systemiske perspektiv på verden og helse innebærer ifølge Leena følgende:

- Man behandler ikke delene uten relasjonene imellom dem (systemet) – uansett om det er psykisk eller fysisk. (Batesons «Pattern that connects»)
- Sirkulær kausalitet. Det finnes sammenheng mellom årsak og virkning, men det er ikke alltid åpenbart hvordan årsaksforholdene ser ut, og det finnes alltid flere årsaker og virkninger.
- At psykisk og fysisk helse er integrert i hverandre, og ikke adskilt.
- Vårt ytre miljø, natur/økologi, har en fundamental påvirkning og spiller det indre miljøet.

Foredraget understrekte og forsterket at alt henger sammen med alt, og at menneskets utfordringer kan ses fra mange perspektiv, og ikke som en «feil» isolert inni det enkelte mennesket.

erna.tysko@orland.kommune

Marcus Westergren:

«Habilitering + Familieterapi».

Familieterapi og funksjonsvansker – passer det sammen?

Gjengitt av Erna Henriette D. Tyskø

Marcus Westergren er sosionom og familieterapeut.

Han innledet sin workshop, *Narrativ terapi + autism = sant. Familieterapi och familjearbete inom habilitering*, med å si at han ønsket å fokusere på at familieterapifeltet har mye å tilføre habiliteringsfeltet og at også habiliteringsfeltet har mye å lære familieterapien. - *Uten dialog med omverden blir begge disse verdenene fattigere.*

Marcus summerte videre opp sine grunner for å holde workshopen med følgende «pin-points»:

- Det ufullstendige er normalt
- Det som er annerledes er verdifullt
- At noen tenker tvert imot er interessant
- At vi gjør feil som vi skjemmes over er som det skal

Inkludering sto sterk i foredraget, og fremsto, slik jeg ser det, som en viktig verdi for Marcus. Diagnoser utfordrer vårt sosialkonstruksjonistiske syn på virkeligheten som sosialt konstruert, og dette hadde Marcus mange tanker om. Han mente at diagnoser innebærer noen spesifiserte vansker man som terapeut må ta hensyn til. Man ber f. eks ikke en med autisme fortelle fritt om hvorfor de er kommet til samtale, eller ber dem møte blikket. I møte med en med autisme er det heller ikke hensiktsmessig å prate lenge uten å bruke bilder eller andre språktilpassede hjelpemidler. På samme måte kan man tilpasse spørsmål i terapien slik at familien kan svare ja eller nei på det de blir spurt om fortalte Marcus. Foreldre med barn som har funksjonsnedsettelse kan ha spesielt stort behov for å bearbeide sin sårbarhet, og bistand til å belyse mønstre i familien tilpasset sin situasjon. De kan bære på en sorg om at livet ble helt annerledes. Ett levende system agerer ikke bare fra input utenfra slik systemteorien har lært oss, men terapeuten blir en viktig endringsagent.

Hvorfor er familieterapi + habilitering sant:

- Fokus på livsfaser, som er annerledes med funksjonsnedsettelse.
- «Problemet» tar ofte lederskapet
- Vanlig med allianser og konstallasjoner over generasjonsgrenser
- Mindre tid til relasjoner, mindre tid for foreldre til å være «par»
- I maktesløshet kan vi forenkle, og plassere skyld. Der har familieterapien sitt største bidrag
- Systemet som pasienten

Foredraget ga for meg nytt mot til å fortsette å tro på at systemisk tilnærming passer inn også under kommunal habilitering, og at det er vi som terapeuter som kan bidra til en passelig forandring uansett hvilket funksjonsnivå de vi møter har. Slik jeg ser det utfordrer Marcus Westergren den «tradisjonelle» systemiske tenkningen med fokus på åpne spørsmål og reflekterende prosesser. Hans ideer åpner for muligheten til at systemiske ideer, om enn i en noe mer realisme inspirert versjon, kan benyttes i kontekster hvor disse ideene i dag er lite benyttet.

Plenumsforelesning med Nora Bateson:

*“Finding our way in a changing world,
Humility, Integrity and Ambiguity”*

“While change is a constant in living systems, the rate of change now is unprecedented. Who are we in this changing world? As families, as professionals, as culture, how is our perception of ourselves changing...”

Gjengitt i utvalg av Jan Stokkebekk

Nora Bateson ble invitert opp på podiet i en fullsatt sal, og ble ønsket velkommen hjem til Stockholm etter et opphold San Francisco, hvor hun deltok på en konferanse om fremtidsstudier. Det ble avslørt at både Microsoft og NASA var i kontakt med Nora for å lære mer om hennes ideer om transkontekstualitet og varme data.

Å bevege seg mellom kontekster.

Nora henvendte seg til publikum med håp om at alle hadde fått drukket morgenkaffen sin og var klart for å bli tatt med på en liten reise. Hun meddelte at hun hadde reist mye, i mange ulike kontekster, hun hadde samarbeidet med økologer, politikere, pedagoger, kunstnere, teknologer og filosofer. Ofte har disse ulike møtene handlet om hvordan menneskeheten skal møte fremtiden. Vi som mennesker og vi som alle de andre organismene som er en del oss, og alle de andre organismene som utgjør biosfæren rundt oss. Hun så på muligheten til å bevege seg mellom så mange kontekster som et privilegium, selv om det innebar mye arbeid.

Komplekse levende systemer

Nora beskrev det hun gjør, som en måte å tenke at en er en del av et komplekst levende system og at mennesket i seg selv er et komplekst system. Tilsvarende handler økologi, utdanning og politikk også om komplekse levende systemer, så uansett hvor man beveger seg får man et mønster av komplekse levende systemer.

Jan og Nora

Nora Bateson, President of the
International Bateson Institute, Stockholm

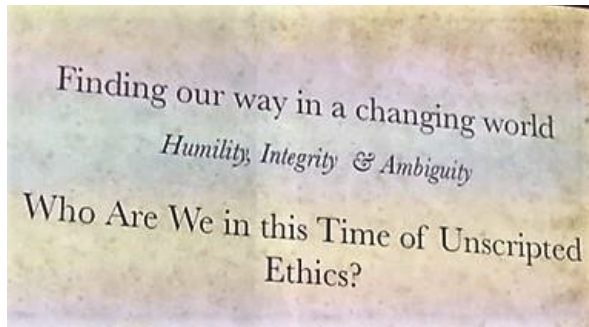
Livet forandrer seg forttere enn noen gang før i menneskets historie, påpeker Nora. Menneskeheten og trillioner av andre organismer blir nå møtt av mange kriser, fortsetter hun. Alle krisene kan bli definert som komplekse systemer. Hun peker videre på at vår evne til å reagere på krisene rundt oss er koblet til alt det komplekse livet rundt oss. Vår mulighet til å reagere blir litt bedre hvis vi lærer hva det er, hvem vi er og hvordan går vi fremover og hvordan kan vi forstå verden.

Nora henviste til: «Mind and Nature» der hennes far, Gregory Bateson, stilte spørsmålet; «*Hvilket mønster forbinder krabben med hummeren og orkideen med nøkleblomsten og alle disse fire med meg? Og meg med deg?*» Mønsteret som kobler sammen er et mønster av mønster; et metamønster. *Patterns that connects.*

Nora formidlet at dette spørsmålet var en del av hele hennes barndom. Når de hadde frokost i familien hennes så var spørsmålet; *Hva er mønsteret som kobler denne frokosten til oss, og hva er det som kobler dette treet her eller denne edderkoppa til mønsteret?*

Når Nora hadde vansker med jevnaldrende på skolen så etterlyste hennes foreldre mønsteret som kobler sammen hennes jevnaldrende med det som var rundt. Alt vi gjorde som familie var gjennom denne linsen, formidlet Nora.

Nora forklarte at det var først i ettertid at hun forstod, at det hun lærte som liten var hvordan hun skulle forholde seg til kompleksitet.

Hvordan forholde seg til kompleksitet

Hun henviste igjen til hennes fars bok «Mind and Nature»; og understreket at alt arbeidet som gjøres av familieterapeuter er knyttet til det andre arbeidet som trengs å gjøres i miljøvern.

Da Nora snakket med økologer var alle opptatt av alternative energikilder. Ingen nevnte familie, noe som frustrerte henne fordi det ikke er mulig å gjøre noe i forhold til alternative energikilder uten å se det i forhold til familien som brukte energikilder.

Nora mener mange ikke forstår at mønsteret som knytter oss sammen, ikke er på et filosofisk plan; men en måte å leve på. Denne ideen at vi er en del av noe, er en anerkjennelse av vår egen tilhørighet. Denne anerkjennelsen av tilknytninger, det er der hvor helse er, hevder Nora.

Nora opplever at det både er vakkert, med vår relasjonelle avhengighet, men samtidig sørgelig fordi det også innebærer utnyttelse av fattige.

«Spør vi etter historier om hvor våre gjenstander og ting vi omgir oss med kommer fra, så vil svaret være utnyttelse. Hvem lager klærne våre, eller høster maten vi har på bordet vårt? - om ikke de fattige»

Alle er en del av dette og derfor er endringene som vi er på utkikk etter kontekstuelle, påpeker

Nora videre. Hun mener vi må anerkjenne oss selv i konteksten. Nora la vekt på at vi er en del av en enestående æra av forandring, økologisk, konseptuelt, språklig, økonomisk. Selv om det alltid har vært endring, skjer det nå så fort at det er vanskelig å følge med.

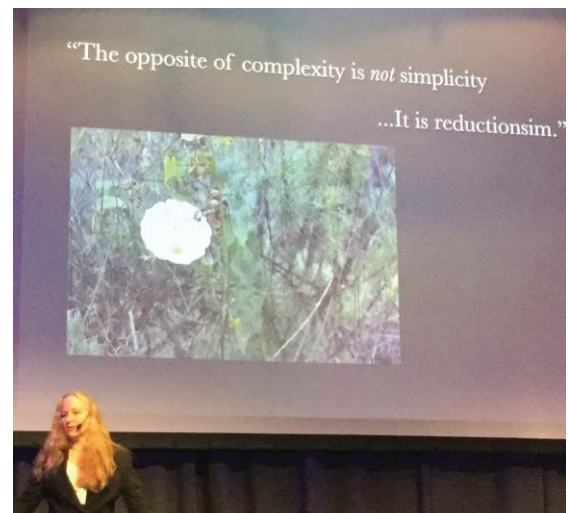
Hvem er vi nå?

Hvem er vi; er ikke et lett spørsmål understreker Nora «Vi kan si hvor vi kommer fra, eller noe om vår identitet, men vi kan lett parkere oss selv ved bare å se på vår historie».

Nora formidlet at: - «Det er viktig å spørre oss om hvem vi er nå for om vi fortsetter å leve som vi har gjort før vil det føre til at menneskeheten og andre arter dør ut»

Hva med menneskeheten, og hvor er grensen for selvet? spør Nora. Er der hvor huden stopper eller ved ideene eller kulturen vår ...

Nora stiller flere spørsmål for å vise hvordan helsen er knyttet til en større helhet: - *Hvordan kan man være frisk om ikke familien er frisk? Eller hvordan kan nærmiljø være friskt når ikke biosfæren er frisk?*

Appetitten etter det enkle

Det er en stor appetitt etter det enkle, formidler Nora videre. Noe som er forståelig med alle utfordringene i vår tid; at man ønsker et svar eller verktøy for å håndtere det. Nora vurderer at appetitten ikke er etter enkle løsninger, men etter reduksjonisme. Når man har et komplekst system og deler opp i biter, tar man tar vekk kompleksiteten. Logikken er at en mindre bit vil gjøre det enklere.

Det som skjer da, ifølge Nora, er at kontekstuell informasjon blir borte og at man ikke får tilgang til mønsteret som det var en del av. Nora sier at da er det ikke lenger mulig å forstå.

«Det er veldig vanskelig å forstå en familie, hvis du ser på *en* person» eksemplifiserer Nora. Likeledes er vanskelig å forstå en skog hvis du kun ser *ett* tre, fortsetter Nora.

Det transkontekstuelle selvet

Nora beskriver at hun forstår seg som transkontekstuell. Hun forsto at det som særpreget arbeidet hennes var arbeidet med ulike kontekster. Avhengig av om hun var i kontakt med politikere eller miljøvernerne f. eks. så kom ulike sider av henne frem.

Identiteter endrer seg i forhold til og tilpasser seg den konteksten man befinner seg i. Snakker man med barna er det deler av en selv som kommer frem - som ikke kommer frem i andre kontekster. I andre kontekster med andre grupper mennesker kommer det frem andre kommunikasjonsmønstre, forklarer Nora videre.

Nora påpeker at vi omgir oss med reduksjonistiske beskrivelser av mennesker ved å tenke innenfor ulike kategorier som kjønn eller yrkeskategorier. Hun er kommet til en erkjennelse av at dersom man anerkjenner seg selv som et komplekst system kan man lettere se andre mennesker som de komplekse levende system de er.

«Vi glemmer ofte at vi har laget disse grensene rundt levende systemer» Nora mener dette er det farlige. Hvem er jeg nå? Er viktige spørsmål mener hun. «Hva er økologien av meg og

hvordan kan jeg se at det reflekteres i mitt nabolag og i biosfæren» utdyper hun.

Komplekse systemer vi navigerer etter

Nora beskriver flere overlappende komplekse system – som vi må være oppmerksomme på. Et av disse er den konseptuelle prosessen eller epistemologien vår, minner Nora oss om.

Den andre komplekse systemet er vår økologi sier Nora. Hun kommer med eksempel fra kontakt med et prosjekt med mål om å bosette mennesker på mars. Nora stilte spørsmål om hva som ville skje med alle organismene som befinner seg i og på kroppen når man drar til mars. Det viste seg at prosjektledelsen ikke hadde undersøkt det spørsmålet. «*De hadde ikke tatt innover seg at menneske er tilknyttet økologien på jorden*», påpeker Nora.

Det tredje området fortsetter Nora er det komplekse kulturelle systemet. Hun påpeker at mye av vår forståelse har sitt utspring fra kulturelle variasjoner. Ekteskap, suksess, lykke er alle eksempler kulturelle konstruksjoner.

Miljøproblemer er et familieanliggende

Nora og pappa

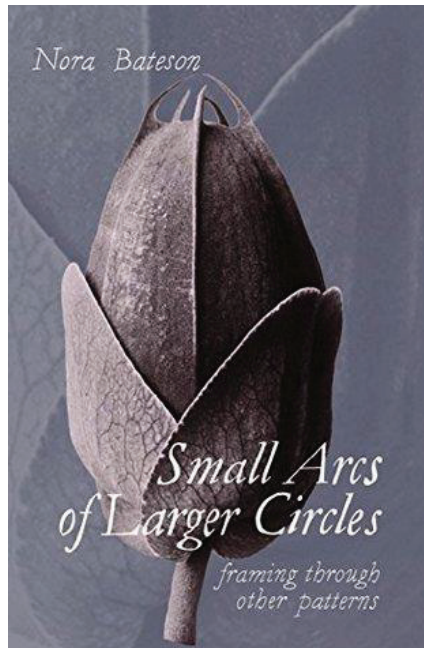
Nora viser til de store miljøutfordringer vi står ovenfor og hvilke konsekvenser det har for familien. Hun spør hvordan det må oppleves å være 14 år og se for seg en fremtid nå. Hvordan vil den se ut? Det er vanskelig for en voksen og forstå hvordan dette fremstår for et barn.

Nora fremhever at barn av i dag trenger å vite mer enn oss om komplekse systemer. Dette er en utfordring, fortsetter hun. Siden voksne ikke

har løsningene, må neste generasjon lage og se sammenhenger som ennå ikke er forstått. Nora mener at barn kan lære av voksne dersom vi er nysgjerrig på kompleksitet, da kan barn bli i stand til å se seg selv i relasjon til økologien de er en del av.

NFFT sine utsendte var takknemlig for den kunnskapen Nora Bateson viderefører og aktualiserer for så mange. Nora minnet oss om at vi er en del av komplekse systemer og at fremtiden vår avhenger av at nye generasjoner ser «patterns that connects».

Jan.stokkebekk@uib.no

For dem av dere som ønsker å fordype seg mer i Nora Batesons tankeunivers viser vi til boken «Small Arcs of Larger Circels». Triarchy Press - 2016:

Building on Gregory Bateson's famous book Towards an Ecology of Mind and her own film on the subject, Nora Bateson here updates our thinking on systems and ecosystems, applying her own insights and those of her team at IBI to education, organisations, complexity, academia, and the way that society organizes itself ...

She also introduces two terms:

- 'symmathesy' to describe the contextual mutual learning through interaction that takes place in living entities at larger or smaller scales
- 'transcontextuality' to describe the multiple, interlayered spatial, social, temporal, cultural, ecological, economic contexts in which symmathesy takes place.

Fra forlagets nettside.

NB

**INNKALLING TIL NFFT's
GENERALFORSAMLING**

7. mars 2019

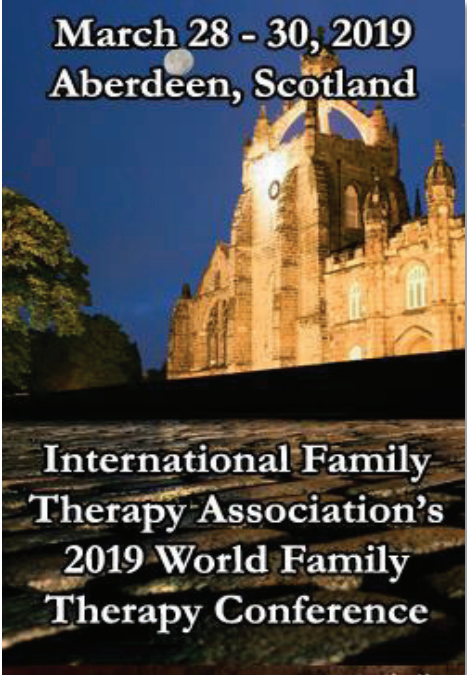
SAKER TIL årsmøtet må være styret
i hende innen 7. desember 2018.
Ann. 1.ste gang i forrige nummer.

Årskonferansen finner sted i Bergen
7. og 8. mars 2019

VELKOMMEN!

Styret NFFT

**March 28 - 30, 2019
Aberdeen, Scotland**

**International Family
Therapy Association's
2019 World Family
Therapy Conference**

Se <http://ifta-familytherapy.org/>
eller gå inn via www.nfft.no
– Lenker til søsterforeninger

Systemisk kafé i Tønsberg april 2018
Haldor Øvreeide blir intervjuet av Helene Frøyen Trana
Ref: Vibeke Lorentzen, familieterapeut, Familiehuset i Tønsberg

Den viktige dialogen

Det handlet om dialog, deltakelse og gråtepapir da Systemisk kafé igjen åpnet dørene i Tønsberg.

Hvordan snakker man egentlig med barn om de vanskelige tingene? Hvordan lykkes vi med den dialogbaserte samtaleteknikken? Og hvordan håndterer vi de viktige voksne?

Store spørsmål sto på dagsorden for april-utgaven av Systemisk kafé. De nærmere 100 frammøtte fikk høre Haldor Øvreeides refleksjoner i samtale med Helene Frøyen Trana.

Trana er psykologspesialist med lang klinisk praksis i arbeid med barn og unges psykiske helse fra blant annet BUP og familievernnet, som kommunepsykolog i Tønsberg og leder for Familiehuset i samme by. Hun har også publisert en rekke fagartikler og er medforfatter av boka *Barn og unge i psykoterapi*.

Øvreeide er spesialist i klinisk psykologi og har i mange år arbeidet med barne- og familie-spørsmål i behandling, sakkyndig arbeid, undervisning og veiledning. Sammen med sin

kone driver Øvreeide Institutt for familie og relasjonsutvikling i Os ved Bergen.

Trana: Hva tenker du er sentralt for å få til en utviklingsfremmende dialog mellom barn og deres foreldre? Sann jeg opplever det, er utviklingsfremmende samtaler en rød tråd gjennom ditt arbeid?

Øvreeide: Ja, eller utviklingsfremmende dialog. For jeg ser dialog som noe mer enn bare selve samtalen. Dialog er selve samspillet. Det er måten vi forholder oss til hverandre slik at vi trives og utvikler oss, og styrker fellesskapet. Så kommer samtalen som en spesiell utfordrer. Da har vi et tema. Da har vi kommet til noe som vi må avklare. Noe vi må lage en fortelling om. Men veldig mye av dialogen foregår jo i familier og oss imellom uten at vi nødvendigvis setter så mange ord på det. Denne dialogen er bekreftelsen av relasjonen. At vi hører sammen, at vi er oss selv i et felleskap. Det jeg kaller dialogen er på en måte noen grunntrekk ved

menneskelig samspill. Så prøver jeg å få dette samspillet inn i samtalen rundt vanskelig tema.

T: Du forsøker å få til en miniutvikling der og da i samtalen?

Ø: Ja! Jeg har jo min kliniske praksis hvor jeg kan treffe familier, barn og voksne. Det handler om å skape en trygghet i terapirommet og i samtalen hvor vi kan begynne å arbeide frem kvaliteten. Vi må kunne utforme et eller annet rundt et tema som er viktig for familien eller ungen, eller den personen vi snakker med.

T: Hvordan klarer du det da?

Ø: Det er ikke noe som jeg har funnet opp. For all del ikke. Men jeg syns jeg har oppdaget noe som psykologien på en måte har hatt et litt stemoderlig forhold til. Vi har hatt et læringsbegrep om at barns læring påføres utenifra. Vi tenker ofte på barnet som den som får, men barnet gir også enormt mye for å få. Barnet har egenskaper til å skape og utløse situasjonene hvor voksne responderer.

T: Barnet er en aktiv medskaper, for eksempel ved å vise godhet for sine foreldre?

Ø: Ja, barnet gir godhet. Jeg så en film hvor en mor og far stiller sitt barn, som er om lag et halvt år. De har et rimelig greit samspill, heldigvis, for det var en del bekymring rundt det. Men så ser vi at babyen forlater foreldrene til fordel for en ny person i rommet, miljøarbeideren som skal veilede og filme.

T: Oppmerksomheten vendes mot den nye.

Ø: Oppmerksomheten vender seg mot noe som er interessant. Babyen gir aktiv positiv energi. Smiler! Prøver å få den nye personen inn. I det øyeblikket så gir barnet noe. Det er ikke barnet som er der og venter på å få noe, det er barnet som aktivt starter kommunikasjonen med å løfte den voksne inn i positiv rasjonalitet. Det fascinerer meg.

Med denne giverenergien prøver barnet å etablere en gruppe. «Jeg har mamma og pappa, nå vil jeg ha flere. Nå vil jeg ha en gruppe!» Dette utløses altså av barna ved at det kommer et nytt ansikt, men det er ikke sånn at barnet venter passivt på at den voksne skal gi noe. Barnet prøver å menneskeliggjøre den andre. Hadde barnet vært i underskudd og

hadde behov som skulle vært dekket, så er det skrik som påkaller det. Men når overskuddet er hos barnet, så er barnet i stand til å skape situasjoner og relasjoner.

T: Det er jo veldig interessant at så små barn gjør så mye aktivt for å inkludere en ny person. Du snakker også en del om hvordan voksne må hjelpe til for å få til triangulerte samtaler. Hvordan terapeuten må jobbe med det. Å innlemme barnet. Men her sier du også at barnet gjør veldig mye aktivt, da. For å hjelpe en ny fremmed inn i dialogen.

Ø: Jeg tenker at hvis vi ser evolusjonelt så er det på en måte en god forsikring å ha flere enn to. I hvert fall flere enn mamma. For i det perspektivet er mamma en ganske usikker person å knytte seg til, eller satse livet sitt på, hun blir jo gravid ganske fort. Så barnet forsøker derfor å samle seg en gruppe. En gruppe gir større trygghet enn enkeltpersoner. Der tenker jeg at her har kanskje psykologien tatt litt feil og har fokusert mer på tilknytning til enkeltpersoner enn tilknytningen til en større gruppe.

T: Og da gjør barnet mye aktivt for den tilhørigheten og flokken. Og så vil jo kanskje noen da si at dette barnet kanskje er parentifisert, eller at dette barnet tar for mye ansvar, eller det prøver å rette opp for en mor som er usikker og ikke tilstede?

Ø: Ja. Jeg tenker at jeg skal skape en situasjon for barnet, hvor barnet opplever at det blir satt pris på når det gir godhet. Det er et behov som jeg tenker vi bærer med oss hele livet, den følelsen at vi kan få være gode for noen. Det er et behov som ligger der for de fleste av oss. Samtidig er det en balanse mellom å gi og ta. For det er klart at barnet er jo avhengig av de ressursene de voksne har til å ivareta forskjellige behov, som beskyttelse og så videre. Slik at hvis den voksne ikke klarer å komme i balanse eller respondere, så vil denne driven som barnet har til å søke tilhørighet ved hjelp av sine positive egenskaper, kunne utnyttes eller forbrukes på andre. Det er da vi kommer over i det parentifiserte, ikke sant. Hvis barnet ser underskudd hos sin viktige voksne, så ligger det i barnets natur å ville gå inn og dekke opp dette. Det ser du veldig tidlig. Gå inn i en

barnehage og observer litte grann, så vil du se at veldig mange barn, i det øyeblikket det blir underskudd, vil strømme til og få en uro: «Dette må vi gjøre noe med». Slik at den gjensidigheten, også til å dekke andres behov, ligger i dette. Når du arbeider utviklingsstøttende, eller i samtaler hvor du skal lage en familie, så må det være en balanse. Når barnet blir satt pris på gir det energi, men det må ikke utnyttes.

T: Hva gjør du da når du er i en samtale med foreldre og merker at dette er et barn som gir mye godhet og kanskje gjør det i for stor grad. Hvordan vil du veilede foreldrene eller gå fram i samtalen for å få frem en utvikling, hvis du merker at det ikke er en god balanse der?

Ø: Det var et stort spørsmål! Jeg har noen enkle tankefigurer som jeg prøver å etablere. I samtalen skal foreldrene fremstå som ansvarlige, de skal fremstå som større, de skal ha rett til å ha rollen som de som bestemmer. Være de man lytter til. «Som mor, hva tenker du om barnet ditt? Hva tror du barnet ditt trenger?»

En del av metoden ligger i hvordan vi lager språk i situasjonen – at det er et språk som er strukturelt i den forstand at det finnes foreldre, voksenroller, barneroller, førstemann, sistemann – det finnes en snøplog som går foran ... og så videre.

Du må beskrive utformingen av familien slik at den retter bevisstheten på en struktur som ofte har forfalt, hvor frustrasjoner har erstattet godhet. Det er godheten vi føler over å få være sammen, vi skal gjenskape. For å klare det blir språket, altså hvordan vi tar imot foreldre og barn, viktig. Vi må bruke samtalen slik at strukturen blir tydelig.

T: Det er der jeg føler jeg har lært så mye av deg, om triangulerte samtaler. Det å strukturere samtalen slik at det skjer en utvikling. Kanskje du skulle forklare oss hva en triangulert samtale er?

Ø: Ja, altså dialogen, det vi snakket om som er de menneskelige grunnegenskapene til å være i samspill, er dyadiske. Altså det er meg i forhold til deg. Jeg prøver å forstå spørsmålet ditt og du forsøker å finne ut av mitt svar. Den dialogen kan aldri bli noe mer en det. Men forhåpentligvis er det vi snakker om interessant for dem som hører på, og det er det som er det

enkle triangulerte perspektivet: Jeg snakker med deg med en bevissthet om at det finnes noen andre som du eller jeg er knyttet til som kan ha utbytte av å observere vår dialog og reflektere over det som skjer. Det er det som er den enkle figuren jeg kaller den triangulerte samtalen: når jeg snakker med mor om henne og hennes situasjon, men med sikte på at det skal snakkes på en måte som gir respekt og interesse for barnet. Og omvendt: når jeg snakker med barnet, så skal det kunne gi mor interesse for barnet.

Dialogen er forhåpentligvis nyskapende. Vi snakker ikke om en politisk debatt hvor du og jeg hele tiden mener det samme om og om igjen, og ingen hører på hverandre. Dialogen må være en kreativ prosess hvor vi prøver å lage nye fortellinger, nye historier, nye måter å ha oppmerksomheten på. Og ikke minst nye måter å punktuere, altså ved responsen så punkterer vi kanskje annerledes enn det som lå i fortellingen. Dialogen er en veldig tett på prosess.

T: Noen ganger får jeg tilbakemeldinger om at «Det var fint å være her og hyggelig å snakke med deg, men det var ikke noe nytt vi snakket om.» Da er det kanskje en mislykket samtale i triangulert sammenheng?

Ø: Ikke nødvendigvis. Husk at folk vil ikke tape ansikt. Vi vil ikke avsløres. Vi vil gjerne dele, men vi vil også holde ting for oss selv. Slik er vi alltid i en dialog med oss selv om hva vi skal dele og hva vi skal holde for oss selv. Og spørsmålet er: Kommer de tilbake igjen?

T: Ja, ikke sant. Det kan jo være et tegn. Så man skal ikke nødvendigvis bli så nedbrutt når man får den tilbakemeldingen, da?

Ø: Nei. En viktig del av dialogen er å gi respekt for de grensene som den andre har, men også å bevege seg tett opp imot de grensene slik at det som sies på et eller annet vis berører. Jo tettere du kommer på, jo mer liv det blir i dialogen med den du snakker med, desto mer engasjement og interesse blir det for de som lytter. Ikke sant?

T: Du, siden dette er en sånn systemisk kafe, så fikk jeg lyst til å spørre deg om på hvilken måte du tenker at du jobber systemisk?

Ø: Når jeg møter en familie, trer jeg inn i noen relasjoner. Også når jeg jobber med enkeltklienter trer jeg inn i relasjoner. Jeg trer inn i mer enn ett menneske, jeg trer inn i det menneskets sammenheng. Og den sammenhengen er preget av ulike grader av avhengigheter. Altså - vi er sammen fordi vi trenger hverandre - og vi trenger hverandre i ulik grad, Altså - vi har ulike behov som dekkes gjennom de avhengighetene vi har, og de relasjonene vi har slikt avhengighetsforhold til, de må vi bevare. Det vil si at angsten for avvísning, angsten for å komme utenfor det jeg trenger, skaper bevegelse i samspillet, i kommunikasjonen. For meg er et system et sett av relasjoner. Vi er multirelasjonelle, og kan ikke la være å være det. Dette lille systemet henger sammen med de større systemene, ikke sant. Og så har vi forskjellige grenser som vi må tilpasse oss. Systemet du er i vil alltid kreve en form for uniformitet i måten vi opptrer på. Slik at det er tilpasningsstress. Og det er nettopp en av de tidlige egenskapene som viser seg hos barn – de er i stand til å regulere seg i forhold til hvilke svar de får.

Jeg tenker vi som terapeuter må stige inn i systemet sånn som det er, og så må du være litt sånn antropologisk. Jeg liker antropologens arbeidsform mot systemer: du kommer inn og prøver i minst mulig grad å forstyrre. Men som terapeut har du også et større prosjekt fordi du stiger inn i ett system som lider. Jeg lar derfor - for eksempel - familien jeg snakker med knytte seg til meg, og jeg til dem, gjennom dialogkvaliteten jeg prøver å få til. Og da er det viktig at jeg holder på rollen.

En viktig ting når det gjelder barnet som tilpasser seg: Når spedbarnet smiler og aktiverer en voksen, og oppnår respons tilbake på seg selv, så vokser det i kompetanse og følelse av tilhørighet og sammenheng. Hvis spedbarnet ikke får respons på seg selv, at det ikke er et ansikt tilstede som svarer på det ansiktet som barnet gir, så viser det tilbake til barnet som deltaker. Deltakerelementet i en dialog er viktig. Hvis du gir noe i dialog, så er du avhengig av å få en respons tilbake på at du ble hørt, at det er

interessant eller at du får en eller annen form for intersubjektiv affektiv resonans med den andre. Hvis spedbarnet får lite ut av det, så vil barnet ta resultatet tilbake til seg selv: «Jeg fikk det ikke til». Altså i det øyeblikket barnet er aktiv, må vi være aktive. Vi må være deltakere. Vi kan si at det er grunnleggende for barnets bygging av seg selv, og anerkjennelse av seg selv, at det får erfare at det er en positiv deltaker. Vi har veldig lett for å devaluere oss selv, og det skjer veldig tidlig. Du har sett spedbarnet som tror IKEA-lampen er et menneske og forsøket å få liv i den?

T: Ja, den har jeg sett.

Ø: Den er fantastisk, for du ser at barnet flere ganger prøver å få til et samspill, men når responsen uteblir ser vi at barnet blir trist og vender seg inn i seg selv. Det er helt tydelig at når du ikke når frem, så er den første du skylder på, deg selv.

T: I for eksempel BUP-systemet er det veldig mye utredning og individuelle samtaler og færre foreldresamtaler og familiesamtaler. Jeg vet at du i mange sammenhenger har uttrykt viktigheten av å ha fellessamtaler?

Ø: Du og jeg kan utrede mellom oss hva som er ok og ikke. Men du er også bundet til din far som sitter der nede, ikke sant? Så om du og jeg ble enige om å gjøre noe som du vet at din far ikke ville like, så ville han indirekte være tilstede. Det kunne skade en relasjon.

T: Som kommunepsykolog hender det jeg får henvendelser fra foreldre som ønsker at jeg snakker med barnet fordi det da kan snakke friere enn når foreldrene er tilstede. Da prøver jeg å motivere foreldrene med på samtalen. Hva pleier du å si om noen spør deg om å snakke med barn alene?

Ø: Det kan jeg for så vidt godt gjøre, sier jeg. Men jeg ser ikke helt hensikten i det. Og så begynner en dialog, med foreldrene da, om at de er de viktigste personene for barnet. Og hvis barnet ditt har noe det bærer på, er det viktig at dere blir kjent med det.

Jeg vil fortrinnsvis skape ord for tilstander og erfaringer som de kan dele. Jeg tenker det er tre nivåer på den fortellingen som skal frem i rommet:

Den ene er «hvem er jeg». Jeg kaller jeg allmennfortellingen: «mamma og pappa er skilt, pappa døde». Du skal slippe å skjule de viktigste begivenhetene i livet, og hvem du er og hvor du kommer fra osv. Du får trygghet i en fortelling som kan være mer allmenn og offentlig.

Den andre er en fortelling jeg kaller den lokale fortellingen. Det er en fortelling som er åpen nok om viktige temaer og hendelser til at vi skal forstå hverandre. Det er en fortelling som er på et relativt tett emosjonelt nivå, hvor vi kan gråte sammen, vi kan le sammen, men det er vårt, det er vår fortelling. Den skal jeg som terapeut stige inn i, og det er stort sett der jeg arbeider når jeg arbeider med relasjon. En fortelling som gir selvrespekt til hverandre og som åpner opp for denne godheten, som fornemmelsen av tilhørighet.

Den tredje fortellingen kaller jeg den personlige historien. Den går helt ned på deltakernivå. For eksempel å snakke om et traume, et seksuelt overgrep - og så videre. Foreldrene vet noenlunde om at barna har vært utsatt for det, men å være inne i selve den individuelle historien, den trenger kanskje et rom hvor det bare er en terapeut, og kanskje ikke en terapeut engang.

Det handler om å få respekt for at du har noen erfaringer som du skal kunne ha for deg selv, eller kan dele med en god venninne. Eller en helsesøster.

T: En helsesøster er jo veldig ofte godt å ha, men kan kanskje ofte tenke at dette må videre til BUP-systemet eller må henvises til terapi. Mens du tenker at ...

Ø: Det er ganske forferdelig det der!

T: Det syns du er forferdelig?

Ø: Ja, for at vi får så lett berøringsangst i dette systemet. Istedenfor å være tilstede, ta det opp igjen, høre på det. «Det er interessant» eller «Du er en god jente, dette skulle aldri skjedd med deg» eller «Fy faen jeg blir så forbanna når jeg hører det». Altså gi barna en autentisk respons.

T: Når det er tabuer i rommet eller du fornemmer at det er noe usagt, hvordan man-øvrer du deg fram i det feltet? Hvordan lirker du?

Ø: Jeg liker å skille godt mellom når jeg snakker til mor i rollen og når jeg snakker til mor som person. «Som mor, hvordan vil du møte barnet ditt om 15 år hvis vi ikke får snakket om disse tingene nå?» Og så kan jeg si «Jeg skjønner det er veldig vanskelig, for det

påfører dere smerte og er vondt og vanskelig». Jeg prøver å møte mennesket i rollen, men alltid tenke at det er rollen som skal effektueres overfor barnet. Barna har behov for foreldre som står i rollen, og ikke den som er personlig redd. Men vi må hjelpe den personen som er personlig redd til å ta til seg rollen og de frihetsgradene som ligger i rollen. Det var generelt sagt. Vi må hele tiden fornemme at de har interesse for deg som samtalepartner i sitt liv.

T: Du er veldig bevisst på språket ditt.

Ø: Jeg prøver å være det. Rolle og person – det er to ting og de skal skilles.

T: Ja, og du skal møte begge med barnet tilstede?

Ø: Ja, og jeg vil gi barnet en fornemmelse av at det har en mor.

T: Ja, så barnet skal kjenne det, at nå har jeg en mamma som ...

Ø: ... som tenker, og griner. Det dreier seg veldig om følelser, selvfølgelig.

T: Hvordan jobber du med det emosjonelle i samtalen, da?

Ø: Jeg har gråtepapir.

T: Har du gråtepapir, ja. Det har jeg også, en sånn kjemperull.

Ø: Jeg har en sånn boks som det stikker en snutt ut av. Og når jeg ser at barnet begynner å få tårer i øynene, med en gang jeg ser en eller annen form for bevegelse, så bruker jeg boksen. «Jeg tror vi trenger litt gråtepapir,» sier jeg kanskje. Bare i den bevegelsen bekrefter jeg at jeg har sett at nå er det følelser i spill. Og så gir jeg dem boksen.

T: Du gir hele boksen?

Ø: Nei, det gjør jeg ikke. Jeg tar den frem og så drar jeg halvveis opp papiret, slik at de må dra det helt opp selv. Det vil si at selve det å dele gråtepapiret blir dialogisk. Og det fungerer. Fordi at da blir det resonans. Vi ser hverandre i det øyeblikket, og de får mye raskere kontroll

over de følelsene. De får en kobling mellom det som skjer tematisk og de følelsene de har.

T: Der fikk jeg et tips da, til neste terapitime.

Ø: Aldri gi hele boksen, og aldri riv ut hele!

T: Og så opplever de veldig at det er en resonans, at de blir tatt imot, at det er et felleskap.

Ø: Ja. Vi har felleskapet. Jeg berøres av det, jeg ser deg, men jeg kan ikke gråte for deg.

T: Pleier du det, å gråte med klientene?

Ø: Ja, jeg er ikke redd for at ungene og de voksne skal se at jeg blir fuktig i øynene. Det er lenge siden jeg gav opp det prosjektet. Men, de må fornemme at jeg har kontroll på følelsene.

T: Så du signaliserer at «Ja, jeg kan bli berørt, men jeg gir meg ikke over i krampegråt»?

Ø: Jeg tenker at du aldri skal vise følelser som er over eller på siden. Du skal være under. Og en ting til: Jeg tenker at det første møtet med meg alltid være en åpning til noe nytt. Det skal være en fornemmelse av en eller annen forskjell.

T: Møtet med familien skal være en åpning for noe nytt for dem?

Ø: Ja, jeg liker for eksempel alltid å ha en ny ting på bordet når familien kommer neste gang.

T: En ny ting? Som for eksempel?

Ø: Ja, det kan være en leke, noe puslegreier. Noe smått. Sånn at du skal kunne komme tilbake og stige inn i det samme rommet, være kjent, samtidig som det skal være noe nytt der. Noe å pusle med, noe litt symbolsk.

T: Ja, symbolsk for utvikling, da?

Ø: Ja, for at det skjer nye ting, nye mønstre: «Den hadde du ikke sist!»

vibeke.lorentzen@tonsberg.kommune.no

Fra NFTO-møte i Manchester 14.-16.september 2018

NFFT er medlem i EFTA – European Family Therapy Association – De forskjellige landenes medlemsorganisasjoner er organisert i det kammeret i EFTA som heter NFTO – Chamber of National Family Therapy Organisations. Mer info på hjemmesiden <http://europeanfamilytherapy.eu/>

I september deltok NFFT med to delegater på møte i NFTO; Kristin Dahl, nestleder i styret, og Kristin S. Breda, styreleder. Det var lærerikt og informativt.

NFTO-møtet var lagt i tilknytning til Storbritannias familieterapiforenings (AFT) nasjonale årskonferanse. Temaet for denne var: *D/Evolving identities: "It's not where you're from, it's where you're at ..."*

Delegatene til NFTO-møtet

Vi ankom ikke Manchester før svært sent torsdag kveld, så det ble ikke mulig for oss å delta særlig på den engelske årskonferansen. Men – alle NFTO-delegatene var utfordret av NFTOs styre, (hvor Hans Christian Michaelsen også sitter) til å være med å lage en workshop med tema «*Home and Homeland: Evolving European Identities*». Workshopen skulle være åpen for alle deltakere på AFT-konferansen. De 33 NFTO-delegatene kom fra til sammen 16 land i Europa og representerte således et stort utvalg av kulturer, språk, forståelser og verdier. Gjennom forberedelser og selve Work Shopen fikk vi en dialog om likheter og forskjeller mellom de ulike medlemslandene.

Dere kan lese en kort abstract om Workshopen her:

“Home and Homeland: Evolving European Identities”

Abstract: Many countries across Europe are experiencing uncertainty, apprehension, and anxiety about the future, not least the UK with its decision to leave the EU. Whether it is the disillusionment with mainstream politics, the rise of populist parties, the fear of new migrants or other concerns, there is an underlying sense that life in Europe is not as it was and while some are hopeful and excited about a new dawn, many are pessimistic. This is also reflected at the personal level where this fluidity ('liquid modernity' according to Bauman) challenges our ideas about ourselves: our sense of belonging, nationality, identity, continuity, borders, and boundaries. Without the more homogeneous culture of former times, we are challenged more than ever to work out on our own how to live our lives and raise our children, where we earlier could rely on a common culture, on deep social roots and sharing a common history. This workshop will ask participants to reflect on what home and homeland means to them and offer an opportunity for Europeans to reflect together on what we have in common and what barriers keep us apart.»

Fra workshopen

På lørdag var det tid for selve NFTO-møtet. Det ble lagt fram rapporter fra leder, sekretær og kasserer over arbeidet i NFTO. Vi ble oppdatert om neste års EFTA konferanse som blir i Italia, nærmere bestemt i Napoli, onsdag 11. til lørdag 14. september 2019. Tema: «Toward Change – Beyond border» Videre fikk vi info om at neste NFTO-møte for delegater fra de nasjonale foreningene blir i Tallin 10.-12. mai 2019.

Så ble det åpnet for en lengre dialog om hvordan NFTO bør jobbe og fokusere. Emnene vi var innom var noe som kalles for EAP - Grandparenting, utvikling av NFTO, hvordan bruke vår stemme effektivt og hvordan markedsføre og gi lett tilgjengelig informasjon om NFTOs arbeid, for eksempel ved bruk av sosiale medier. På søndag formiddag snakket vi videre om dette siste temaet.

Temaet knyttet til EAP-Grandparenting, arbeider vi med Hans Christian Michaelsen om å få en oversikt over.

EAP er forkortelse for European Association of Psychotherapy. EAP representerer 128 organisasjoner og mer enn 120.000 psykoterapeuter. EAP representerer høye krav til forskningsbasert utdanning og står for en fri og uavhengig praksis for psykoterapi. EAP har etablert et europeisk sertifikat for psykoterapi (ECP) hvis mål er gjensidig anerkjennelse og lik praksis av psykoterapi i Europa. Dette sertifikatet kan alle som fyller kriteriene søke på. Dere finner mer informasjon om EAP og ECP på organisasjonens hjemmeside: <https://www.europsyche.org/>

I Norge har NFTOs medlemmer og styre i noen grad vært opptatt av temaet sertifisering/ autorisasjon for familieterapeuter. Det er mulig at dette kan være veien å gå via en europeisk godkjenning. Vi undersøker dette videre i samarbeid med NFTOs styremedlem Hans Christian Michaelsen.

Styret i NFTO: fra venstre:

styremedlem David Amias, United Kingdom,
leder Monica Whyte, Ireland, styremed.
Julia Hardy, Ungarn, styremedl. Hans Christian
Michaelsen, Norge, styremedl. Ilona Busa, Latvia,
sekretær Radmila Vulic-Bojovic, Serbia.
Kasserer Henk Pijnenburg, Holland var ikke tilstede

Kristin Breda

Människosyn som träffar rakt i hjärtat

Fra en föreläsningsdag med Jaakko Seikkula samt om utbildningen i Gävle där föreläsningen ingick i steg 1 i familjeterapi med systemisk och relationell inriktning.

Av Johanna Eberstein

Foto: Malin Andersdotter.

Görel Fred og Jaakko Seikkula

Det var med stor inspiration och en känsla av att vara fylld av klokskap, som jag lämnade Gävle efter att ha fått lyssna till Jaakko Seikkula denna dag. Jag minns inget annat tillfälle då jag har deltagit vid en föreläsning, som har gett mig så mycket energi, tankar och inspiration på en och samma gång. Mina förväntningar var höga och jag hade verkligen sett fram emot att få lyssna till Jaakko, som en av de allra största inom familjeterapifältet. Det var med stor glädje som alla förväntningar infriades, men också överträffades i och med denna dag.

Jaakko Seikkula förmedlar en människosyn och ett förhållningssätt som träffar mig rakt in i hjärtat. All denna kunskap och erfarenhet, som han besitter, förmedlas med stor ödmjukhet på ett enkelt och avskalat sätt. Det är ödmjukheten tillsammans med det starka innehållet av intressant och viktig forskning och fina exempel från Jaakkos egna arbete, som gör detta mycket fängslande. Jag tilltalas av att han förmedlar det enkla i att vara i dialog och att vara i mötet. Att vi inte behöver sväva iväg i egna analyser och teorier eller att försöka hantera ett beteende eller ett tillstånd med olika metoder och strategier utan försöka att "bara" vara där.

Jaakko pratar också om tystnadens betydelse i dialogen och om att inte vara rädd för tystnaden, som han beskriver som en viktigt del av samtalet. I tystnaden finns möjlighet till reflektion och eftertanke. Även om detta, som beskrivs ovan, på ett sätt är "det enkla", förstår jag att det krävs mycket för att kunna åstadkomma i praktiken. Det enklaste är på ett sätt också det svåraste ibland och det som kräver både erfarenhet, känsla och skicklighet. Det som Jaakko har med sig i mötet; in i dialogen.

Då Jaakko beskriver olika studier och forskning inom ämnet för psykiatri och behandlingsarbete uppstår, hos mig, bland annat en hoppfullhet.

Jag känner hopp till att denna forskning kan få betydelse för framtida syn på människan och olika svårigheter som vi möter i livet. Jag tänker bland annat på hans egna arbete med unga personer med psykotiskt beteende, som jag nämner lite mer om längre fram. Jag tänker att denna kunskap skulle kunna påverka hur vi möter, agerar och tänker i olika verksamheter när vi möter människor varje dag. Jag vill och hoppas att det framåt kommer att kunna påverka vilken syn som råder i samhället gällande hur vi ser på svårigheter och problem samt hur vi kan arbeta med dessa.

Jag blir också bekymrad och undrande. Jaakko beskriver att det tar ungefär 14 år att få till en större förändring i synsätt och utifrån det, också struktur och organisation i samhället. Han menar att det är en alltför lång väntan på ett skifte och att vi varken har tid eller råd med en sådan lång process. Jag ställer mig också frågan vad det är som gör att det tar så lång tid eller vad som gör att viss kunskap som redan finns, inte får fäste och blir mer synligt i de verksamheter i vårt samhälle som möter människor dagligen i olika roller. Det finns redan forskning som visar på den goda effekten av samtal, dialog och det terapeutiska arbetet för tillstånd som idag oftast ses som enbart psykiatriska och som idag främst medicineras, trots att forskningsresultat visar att

samtal och dialog har ett bättre och mer långvarigt gott resultat.

Detta beskriver Jaakko till exempel när det gäller människor med ett psykotiskt beteende där han själv har forskningssiffror från sitt arbete i Lappland med unga psykotiska människor, där så höga siffror som 80 procent av gruppen som blev hjälpta genom samtal/dialog fortfarande var "friska" utan medicinering fem år senare. Han beskriver också forskning gällande patienter med schizofreni där man tidigare trodde att det handlade om en slags förgiftning i hjärnan. Det visade sig senare att det var själva medicineringen som hade orsakat förgiftningen, vilket är skrämmande. Grunden i detta tänker jag kan vara överförbart till hur vi allmänt ser på problem och svåra saker att hantera, som människan hamnar i utifrån olika situationer i livet.

Om ett barn agerar ut och beter sig på olika sätt som gör att det blir svårt att hantera i exempelvis skolan, tänker jag att det blir avgörande, för det enskilda barnet och dess omgivning, hur de som möter detta tänker och agerar. Det kan vara hur man ser på det i skolan, hur man ser på det som förälder eller hur man ser på detta inom socialt arbete och behandling eller inom annat område. Om vi tänker att detta måste utredas med fokus på det enskilda barnet får det vissa konsekvenser och om vi tänker att det här behöver utredas med fokus på barnets miljö, relationer, erfarenheter och att då försöka förstå detta utifrån hela sammanhanget och systemet, får det andra konsekvenser.

Det jag menar handlar om hur vi ser på människan och hur detta påverkar hur vi möter, agerar och tänker i olika viktiga verksamheter i samhället idag, som är av avgörande betydelse för de människor som möter oss professionella i olika sammanhang. För egen del hamnar mina tankar ofta hos barnen, då jag möter många barn och unga i mitt arbete. Det uppstår ibland situationer då jag funderar på betydelsen av vår grundläggande människosyn och vårt förhållningssätt utifrån denna. Hur tänker vi och hur agerar vi då ett barn inte mår bra, visar ilska, frustration, ledsenhet eller alla känslor på samma gång i ett beteende som inte riktigt går inom ramen för vad som fungerar väl i skola, i hemmet eller i samhället i stort?

Med vi, menar jag alla vi vuxna som barnet möter i olika roller och funktioner och alla vi som kan påverka hur just det barnet blir bemött och vad just det barnet får förmedlat till sig. Är det mig det är fel på? Är jag bara jobbig? Är jag ett problem? Eller finns det en kunskap och en förståelse om att allt detta som kommer ut som "ett jobbigt problem" faktiskt kan betyda något helt annat i ett större sammanhang? Att det som syns inte är den enskilda och enkla sanningen och förklaringen? Att allt detta är något som kan ses som en del av ett sammanhang och ett system och som kan ha sitt ursprung från, samt påverkas av, det som finns runt omkring och att vi också kan finna orsaken utanför individen, i detta fall barnet. Att detta inte handlar om att det är barnet som det är fel på, utan att vi kan förstå det och tänka kring det genom att se på det från alla möjliga perspektiv och infallsvinklar. Och som Jaakko menar, oftast finns svaret alldeles framför oss. Vi behöver vara där och vara närvarande, lyssna och vara i dialog i nuet för att kunna se och höra det som är viktigt. Det, på ett sätt, oförmedlade. I alla fall i ord.

Att jag nu går en utbildning med systemisk- och relationell inriktning är ingen slump. Att se på människan som en del av sitt sammanhang, som påverkar och påverkas av alla de delar som finns runt omkring, känns för mig naturligt och nära min egen syn på människan och livet.

Jaakko Seikkula beskriver allt detta på ett vackert och rörande sätt gällande mötet mellan människor och kärleken i att alltid vara i dialog med varandra från vårt första andetag i livet till vårt sista. Han beskriver mötet i att vara nära, i nuet utan att krångla till saker och jag uppfattar det som att det handlar om att vara nära i, och uppmärksam på, den energi som skapas i det unika mötet och att försöka stanna kvar i det så mycket som det går, för att kunna fånga det som förmedlas.

Jaakko Seikkulas uppfattning, vilken jag delar, är att synen som råder idag har stort fokus på individen och att finna svaret på ett visst problem hos den enskilda personen. Synen styrs också mycket av att rama in en problematik utifrån diagnoskriterier samt att i många fall finna lösning och åtgärd i medicinering.

När frågan ställdes till Jaakko gällande hur det kan ha blivit så här, beskriver han bland annat att det i dag finns ett stort fokus på att ha kontroll och att saker ska gå snabbt och vara effektivt. Det synsättet går mycket hand i hand med den här synen som råder.

Att tänka systemiskt och arbeta med ett större sammanhang i dialog och inlyssnande kräver mer och tar tid. Här och nu i stunden blir det inte lika effektivt, även om resultat på sikt visar att det kan vara värdefullt att gå den längre vägen.

Jag tänker att vi får de svar vi frågar efter på ett sätt. Beroende på vilka «glasögon» vi har bestämmer vilka frågor vi ställer, vad vi söker efter och därmed bestäms också vilka svar vi får. Det viktiga som jag ser det är att vi alltid påminner oss själva om att det som beskrivs utifrån ett perspektiv aldrig är den hela sanningen om en människa. Det finns alltid mycket mer och som vår kursledare Görel Fred brukar prata om får vi alltid veta något annat och något mer om vi ställer frågorna på olika och nya sätt. Det finns alltid mer av berättelsen.

Jag är också förtjust i ett synsätt som Görel brukar beskriva. Den beskrivningen handlar om att vi, när vi ska försöka förstå och hjälpa människor, kan tänka att vi "lägger till och lägger till". Alltså, istället för att tänka att; nu har vi inom vår verksamhet eller profession försökt förstå och hjälpa, men det går inte framåt och därmed får någon annan ta över och försöka på sitt sätt, kan vi tänka att vi försöker förstå, men vi kan ta in flera samarbetspartners för att kunna förstå mer tillsammans, så till slut är vi flera som samverkar och finns som stöd, istället för att vi bollar människor emellan oss, där varje funktion får börja om från början varje gång. Det tänker jag skulle vara mer humant och bli ett större stöd för den/de personer som det gäller.

Jaakko beskriver också hur de arbetar i Finland med delaktighet och allas närvaro; att man aldrig som professionella planerar och/eller tar beslut om inte den eller de personer som det handlar om finns närvarande.

Det avspeglar också en syn på människan där de människor och familjer som vi möter i vårt arbete ses som våra samarbetspartners där vi som professionella är en del av sammanhanget, istället för synen att vi är experter som ska berätta om hur det ska bli eller vara.

Jag blir också nyfiken på att ta reda på mer om hur de har gjort i Finland där Jaakko kort berättar om att de har goda resultat i de kommuner där de i olika verksamheter, som exempelvis har fokus på myndighetsutövning, har byggt om organisationen och systemet utifrån ett systemiskt synsätt och med tonvikt på dialogen. Jaakko beskriver att ett sådant arbete kräver stora beslut, men det väcker ändå en nyfikenhet att det är möjligt och att det visar goda resultat.

Det slog mig, när jag sökte denna utbildning att det finns väldigt få utbildningar i landet med systemisk inriktning. Det speglar också synen, tänker jag, på hur vi tänker i vårt samhälle om individ och system. Vilket fokus som råder.

(...)

I slutet av dagen med Jaakko Seikkula böjer han sig ner alldeles framför mig, som sitter på rad två utan någon annan person precis framför mig, och plockar upp ett mynt som ligger på golvet. - Varsågod, säger han och räcker myntet till mig... sedan fortsätter han föreläsningen. Det myntet tar jag med mig från den här dagen och det behåller jag som en symbol för all den energi och den inspiration som skapades i mig genom att lyssna till Jaakko och det han förmedlade den här fredagen i april. Den känslan hoppas jag kunna förvalta och på bästa sätt behålla i mitt fortsatta arbete som ungdoms- och familjebehandlare. Jag ser också fram emot att få möta flera inspirerande föreläsare under de här åren, som väcker tankar och frågor, som kan bli så engagerande som det blev denna gång.

johanna.eberstein@hotmail.com

Gjengitt med tillatelse, fra SFT – Svensk Familjeterapi.
Noe forkortet og tilpasset Metaforum. Red.

*

Bokomtale:

«Trygge barn:

Hvordan Trygghets sirkelen for foreldre kan bidra til
å fremme barns tilknytning, emosjonelle
motstandskraft og frihet til å utforske»

Gyldendal Akademisk 2017

Kent Hoffmann, Glen Cooper og Bert Powell
i samarbeid med Christine M. Benton

COS-P er en integrert del av undervisningen for foreldre ved avd. for familiebehandling, Modum bad. Jeg holder kurset og har sett fram til at denne boken skulle bli ferdig, både som en inspirasjon til min egen undervisning og for å ha en bok som jeg kan anbefale foreldrene.

Undervisningsmaterialet til Circle of Security eller Trygghets sirkelen som den kalles på norsk, er utviklet av Hoffmann, Cooper og Powell i samarbeid med Bob Marvin. De 3 førstnevnte er erfarne familierapeuter som i flere tiår har jobbet med sårbare barn i utsatte familier. Bakgrunnen for utviklingen av COS var å lage et praktisk klinisk verktøy som bygde på forskning om tilknytning. Disse tre kontaktet derfor Bob Marvin, en nestor innen forskning på tilknytning, og sammen utviklet de undervisningsmaterialet som skulle bli kjent som COS. Materialet ble utviklet og prøvd ut i grupper bestående av sårbare foreldre, ofte unge uten utdanning, med forhøyet risiko for å få barn med en desorganisert tilknytning. Erfaringen med disse foreldregruppene var så gode at metoden og materialet ble utviklet videre og er tatt i bruk i mange forskjellige land. I Norge benyttes særlig foreldrekurset COS-P av stadig flere både i 1. (helsestasjoner, familiesentre, barnevern) og 2. linjetjenesten (BUP og noen steder i voksenpsykiatrien). I tillegg tilbyr man fortsatt COS I som med utgangspunkt i fremmedrom-situasjonen, jobber med foreldre-barn relasjonen, individuelt (ev. par) eller i gruppe over tid ved hjelp av videoveiledning og COS-P undervisning.

Det jeg setter så pris på ved COS-P kursmaterialet, er at både bildematerialet og språket i så stor grad klarer å bruke et hverdagsspråk for tilknytningens betydning for barns utvikling. I tillegg er det et kurs som både berører følelser og gir økt bevissthet og kunnskap. COS har som målsetning å hjelpe foreldre til å ta barnets perspektiv. I COS språket vil en si «forstå barn innenfra». Trygghets sirkelen er kartet som skal hjelpe foreldrene til å gjenkjenne barnets behov og forstå hva barnet trenger fra dem. Relasjonen mellom foreldre – barn løftes fram som nøkkelen til å forstå barnets atferd. Dette aspektet tydeliggjøres av hendene på sirkelen. Det er den voksne som bærer det største ansvaret for kvaliteten på relasjonen og som må være den som er; størst, sterkest, klokest og god, og ikke minst være tilgjengelig for barnet.

COS prøver å vise foreldrene hvordan det hjelper barnet når foreldrene prøver å se seg selv gjennom barnets øyne og forstå hvordan deres holdning og atferd påvirker barnet. COS vektlegger generasjonsperspektivet når foreldre skal forstå sine styrker og sitt strev som foreldre. Det formidles både respekt for det relasjonelle strevet og håp om forandring gjennom økt bevissthet og refleksjon. Den viktigste endringen er å få til et empatisk skift hos foreldrene slik at de kan se hvor viktige de er for barnet og hvor avhengig barnet er av foreldrenes reguleringsstøtte. I utrygge familier blir brudd i kommunikasjonen sjeldent anerkjent og reparert. COS sier at veien til trygge relasjoner nettopp går gjennom brudd og reparasjon i relasjonen. Som det så fint sies: «Det er de første 500 gangene som er de vanskeligste».

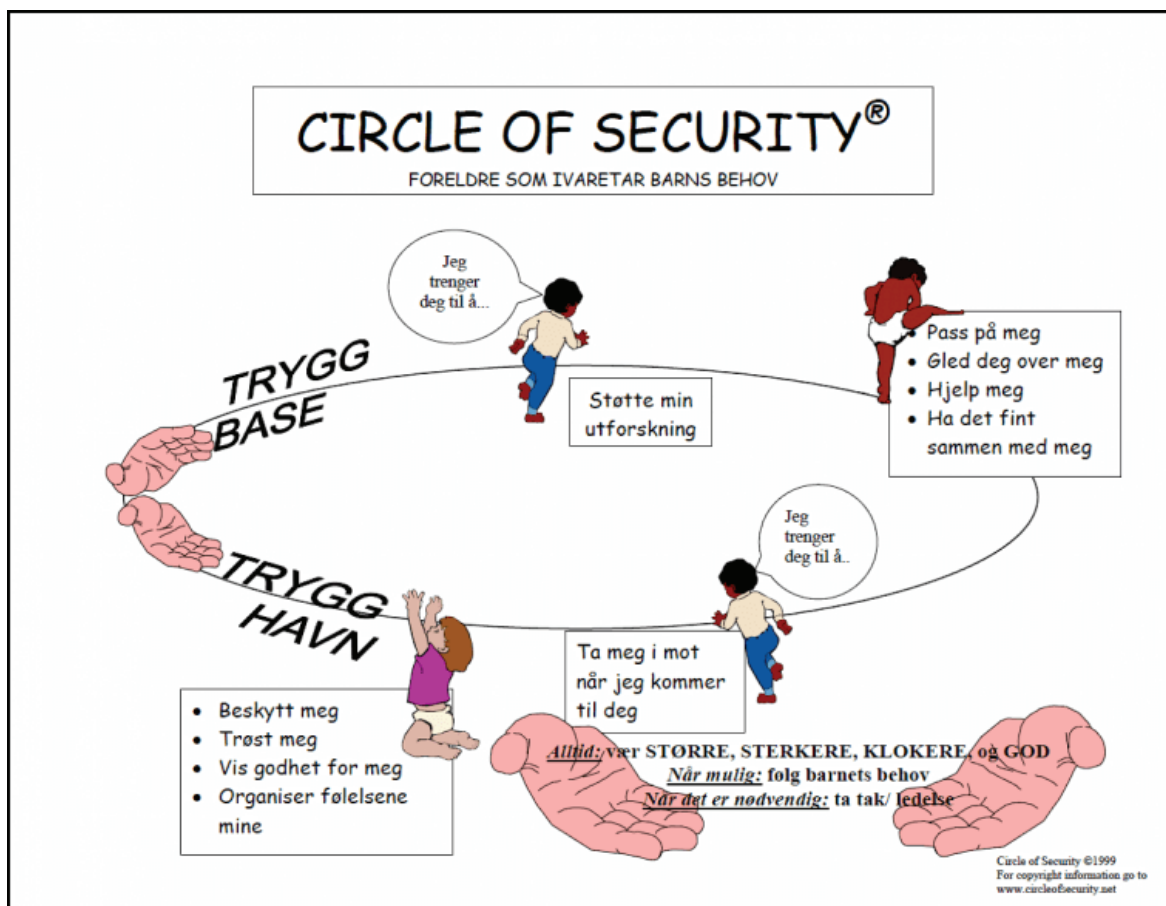

Boken «Trygge barn» følger kapittelinnelingen i COS-P kurset og er en grundig gjennomgang av materialet. Første del er en gjennomgang av Trygghetsirkelen, mens del to omhandler foreldrenes begrensninger og veien til endring. Jeg vil særlig løfte fram beskrivelsen av foreldrenes eget relasjonelle strev, det som på COS-språket kalles «haimusikk». «Haimusikk» er en metafor for den implisitte relasjonelle viten som foreldre kan ha om å være i en utrygg relasjon, og som begrenser dem både i å se og møte barnets behov på en god måte. Boken har bl.a. et spørreskjema som kan hjelpe foreldrene til å bli mer bevisst på sin egen «haimusikk». Boken gir gode eksempler på hvordan «hai-musikken» begrenser foreldre i møte med barnet og hvordan de kan endre og overkomme «hai-musikken» gjennom refleksjon ved å ta i bruk Trygghetsirkelen.

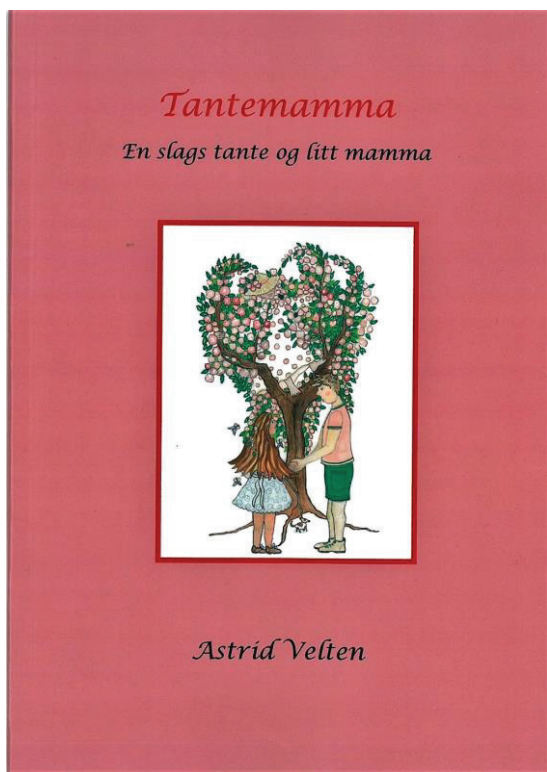
Som inspirasjon for meg som fagperson og underviser synes jeg boken har innfridd mine forventninger, og den vil bli et godt supplement til det øvrige undervisningsmaterialet. Språket og beskrivelsene er letteste og jeg tror boken egner seg godt for foreldre som er vant med å lese akademiske bøker. For småbarns foreldre flest som står i en travel, og for noen en svært utfordrende hverdag, tror jeg kanskje at boken blir litt for kompakt i sin form. Jeg savner fortsatt en god arbeidsbok, rikt illustrert med eksempler - beskrevet i et hverdagsspråk, gjerne med mulighet for å gjøre sine egne notater. Det tror jeg mange foreldre, som har lest boken «Trygge barn» og/eller har tatt COS-P kurset, ville kunne hatt stor glede av.

Et godt alternativ til dem som synes «Trygge barn» blir for kompakt, er bøkene «Se barnet innenfra» og «Se eleven innenfra», begge skrevet av Ida Brandtzæg, Stig Torsteinson og Guro Øiestad. Bøkene er en beskrivelse av hvordan Trygghetsirkelen kan brukes i henholdsvis barnehage og skolen.

Hilde Opstvedt
 Psykologspesialist
 Avd. for familiebehandling Modum bad

Fra Astrid Velten har vi fått tilsendt boken «Tantemamma».

Boken handler om en fraskilt pappa og den lille datteren hans. Om jentas tilknytning til pappas nye kjæreste og om hennes reaksjoner når dette nye forholdet tar slutt.

Om tilblivelsen av boken sier Astrid:

” Årsaken til at boken kom til, utgitt som egen forlegger i august 2018, var at jeg en høstdag i 2015 sto i barneavdelingen i en større bokhandel i Oslo og lette etter en bok. Jeg søkte etter en barnebok som nettopp tok for seg barns relasjon til bonusforeldre og hva som skjer med denne relasjonen dersom et forhold tar slutt. «Det er et veldig viktig tema, men den boken har vi ikke. Den boken bør du skrive selv», sier ekspeditøren i bokhandelen. «Ok» sa jeg og gikk ut. Som sagt så gjort! I 2016/17 skrev jeg manus til en diktet historie, med perspektivet fra en 5 åring som opplever en fruktbar relasjon med pappas kjæreste - og som vil og får beholde relasjonen, til tross for at voksenforholdet tar slutt.

Hensikt og innhold beskrives slik:

” Dagens barn møter et stort nettverk av voksne hver dag, i barnehage, skole og fritidsordninger, og kanskje i et mylder av familier.

Tantemamma er en diktet verden om et barns (Siljes) ønske og evne til en nær og fruktbar relasjon med en dame som blir en del av familielivet gjennom et forhold til Siljes pappa.

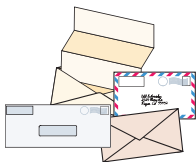
For å sitere familieterapiens «mor» Virginia Satire: «Den største gaven jeg kan tenke meg å få fra mennesker, og den største gaven jeg kan gi er at jeg ser, hører, forstår og tar på et annet menneske. Når dette har skjedd føler jeg vi har skapt kontakt». I mengden av voksenrelasjoner i et barns liv kan det dukke opp slike gaver, eksempelvis for vår Silje, som finner en dame i et epletre som blir hennes tantemamma. - Det er en slags tante og litt mamma, for å låne Siljes ord. Slike gode møter lærer barn å forstå seg selv som noe verdifullt og gir dem rom for å vise egne følelser på sin måte.

Spørsmålet for Silje blir som for mange av dagens barn: Forsvinner disse gavene av relasjoner hvis forholdet mellom de voksne tar slutt? I den verden som er diktet her, gjør det ikke det.

Både menn og damer kan være en slik fruktbar relasjon i et barns liv. En ekstra voksenperson som barnet kan stole på er der for dem. Om så bare for å steke pannekaker, ta en kopp te, gå tur i parken, plante noe som skal vokse på eller i jorden, glede seg i vinter- eller sommerlek, synge en sang eller lese høyt for barnet. Kanskje fra denne boka.

Vi har lest boken, som helt klart er en bok for mindre barn, og som skjeler lite til den voksne leseren. Passer for alderen 4-8 år står det på nettbokhandlerens webside og vi tenker at den kan egne seg som høytlesning for barn i samme situasjon som jenta i boken, som et utgangspunkt for videre samtale. Jentas reaksjoner vil være gjenkjennelige for mange barn, men enkelte voksne vil nok også kunne hente noen ideer til håndtering av lignende situasjoner. Vi tenker imidlertid også at situasjonen og løsningene i boken beskrives litt idealisert om hvordan et slikt brudd burde håndteres, og at virkeligheten ofte er langt mer komplisert for de involverte partene. Uansett kan boken være et nytt og nyttig tilskudd om et aktuelt tema som er lite beskrevet i barnelitteraturen.

Boken er utgitt på Frilans fortellerforlag og kan skaffes via nett i nettbutikken Manumu.no - under fanen: For barna - <http://www.manumu.no/webshop.aspx?pageid=43292&catId=27848&Product=135993#products>

RIS & ROS

YTRING

Redaksjonen har mottatt følgende leserbrev:

Hei!

Først vil jeg si, som medlem av NFFT i ca. 18 år, at jeg har vært meget glad for å få bladet Metaforum tilsendt. Jeg har også likt innholdet i bladet meget godt.

Jeg har vært stolt av å være medlem av NFFT. Jeg setter ekstremt stor pris på bøker og blader i papirutgave.

Jeg ble meget skuffet, trist, oppgitt, da jeg leste at dere har besluttet å bare gi ut bladet elektronisk heretter.

Jeg ble også veldig skuffet over at dere er med på denne moteretningen, at det bl.a. blir så billig og bra å sende det meste elektronisk. Så vidt jeg vet er det vel også begynt å komme noen kritiske synspunkter, kunnskap, om at det ikke er så bra for oss mennesker å tilbringe mye tid på nettet.

Jeg vil heller betale mere for medlemskapet.

Kan dere drøfte, er det mulig for oss som gjerne vil ha papirutgaven, å få betale et tillegg for å oppnå dette?

Har dette vært sak på et årsmøte? Har det vært drøftet med medlemmene om vi er villige til å betale mere i kontingent for å få dette fine bladet i papirutgave?

Jeg tenker at dette er en meget stor beslutning. (Jeg hadde ikke mulighet til å delta på siste årsmøte).

Med vennlig hilsen Kari Grasmo Evensmoen

Vi mottar gjerne flere synspunkter fra medlemmene - ang. dette tema. Red.

NB ang. adresseforandringer:

Send endringer i post- og epost-adresse til NFFT's daglige leder

Joe Sowerby:

joe.sowerby@nfft.no

Omadressering av post, som bl.a. Metaforum og FOKUS på familien, medfører nødvendige og store omkostninger for foreningen.

Takk for hjelpen

AKTUELL FORSKNING INNEN VÅRT FAGFELTET:

Ønsker du å presentere informasjon om forskningsprosjekter, masteroppgaver, p.hd. og lignende på NFFT's hjemmesider? Ta kontakt.

Forskningskontakter er

Lennart Lorås - lennart.loraas@nfft.no

Camilla Jensen Oanes: camilla.oanes@nfft.no

Se www.nfft.no: Fag og forskning

SYSTEMISK QUIZ

- 1: Hvem har skrevet «Åpen dialog i relasjonell praksis» (2013)
- 2: Hvem regnes som grunnlegger av parterapi-retningen EFT?
- 3: Hvem har skrevet «HEKTA - på et håp om kjærlighet» (2016)
- 4: Hvem har skrevet boken «URO – En reise i det moderne selvet» (2013)
- 5: Hvem regnes som «Milano-modellens» mor.
- 6: Hvem er dette?

Tegnet av Magnus Ringborg, Viby 2011

Bilde:
Ragnhild
Norwich

Det lyriske hjørnet:

«Anekdote»

Av Herman Wildenvey (1885 – 1959)

*En snekker og nok en snekker
satt på stillaset og spaset.
Da er det en planke knekker og
vipper dem vekk fra stillaset.
Og A hugg seg fast med sin hammer,
men B la beslag på hans legge,
og en vill og evindelig jammer
steg opp mot det blå fra dem begge.
Og hvinet ble verre og verre,
og folk fulgte med dem i jammer'n.
Slipp, hylte hammerens herre,
slipp, ellers slår jeg med hammer'n.
De hang der, gud bedre, og spaset
for mengdens beundrende blikke.
Men så ble det stilt på stillaset,
og plutselig hang de der ikke.
Men om det var ham som hang fast,
som skal legges til last,
eller ham som sa slipp, som slapp,
det blir hipp som happ.
Og dette vil ergre de store,
men enkelte små vil det more.*

(Fra «Disse vers er ville vekster» -
Dikt i utvalg ved André Bjerke,
Den Norske Bokklubben 1979)

International seminar

"DIALOGUE AND LOVE KEEP PEOPLE AND THEIR RELATIONSHIPS ALIVE"

6th to 8th of June 2019 in Aulanko, Finland in dialogue with

**Harlene Anderson, Pekka Holm, Justine van Lawick
Peter Rober, Jaakko Seikkula and Jim Wilson**

First day the title is: How dialogues and dialogism have affected my personal and professional life?

Second and third days: How can we help each other in dialogues?

Seminar is for all professionals – and others interested - working in services of education, supervision, psychotherapy, social works, medicine, psychiatry, family guidance among others.

For decades the teachers of this seminar have developed dialogical practices. In collaboration with them the aim is to increase our skills and interest on dialogical ways of working in challenging situations.

Welcome to feel the unique atmosphere in Aulanko together with six experienced trainers!

More information: www.dialogic.fi

Registration: katri-ina.euramaa@dialogic.fi or +358 400 697191

Dialogic

Scandic hotel Aulanko, Hämeenlinna, Finland

Norsk forening for familieterapi

inviterer til

Systemisk kafé i «Fraukjeller`n» på Hovde gård, Ørland

Mandag 26.11.18 kl.19.00

Ottar Ness

intervjues av Erna Henriette Tyskø

Ottar Ness, Ph.D. Professor i rådgivningsvitenskap (NTNU) og Professor II i psykisk helsearbeid (HSN; NU). Ottar Ness er også familieterapeut og har arbeidet ved Familiekontoret i Sør-Trøndelag. I sin forskning har Ottar Ness utforsket problemstillinger knyttet til bedringsprosesser, recovery-orientert praksis, psykisk helse-arbeid i kommuner, par- og familieterapi. Han har publisert en mengde artikler om familieterapi, veiledning, recovery og er redaktør for Håndbok i parterapi (2017). Ness er også redaktør for tidsskriftet Fokus på familien og medredaktør for den kommende «Håndbok i familieterapi».

Pris: Kr. 100,- for medlemmer av NFFT, Kr. 130,- for ikke-medl.

Mat og drikke kan kjøpes i «Fjøset»

&

Systemisk kafé på Café Opera i Bergen.

Tirsdag 27. november 2018 – kl. 19.00

Anne Kyong Sook Øfsti

intervjues av Øyvind Kalsås

Anne Kyong Sook Øfsti (f.1962) er familieterapeut og førsteamanuensis ved VID Høyskole. Hun har lang erfaring fra par og familieterapi, og har en doktorgrad i familieterapi fra Tavistock med tittelen Some Call it Love. Hun har skrevet fagbøker, fagbokkapitler, essays og fagartikler. Hun er engasjert i kritisk forskning, minnearbeid, samtaler med enkeltindivider, parterapi og biblioterapi. I 2014 debuterte hun med skjønnlitterær roman: «Si at vi har hele dagen» (Gyldendal). Øfsti er kjent som en engasjerende og dyktig formidler med sin helt særegne personlige stil. Hun er opptatt av spørsmål som: Hva er familieterapeuters rolle i en brytningstid, og hvilke relasjonelle utfordringer møter familieterapeuter i vår samtid? Hvilke kunnskapskilder inspirer familieterapeuter, og hvordan kan terapi virke livgivende i spenningsfeltet mellom kunst og politikk.

Pris: Kr. 100,- for medlemmer av NFFT Kr. 130,- for ikke-medlemmer
(Betales med Kontant/ Vipps i døren)

VELKOMMEN!

Hold deg oppdatert, ang. systemiske kafeer og andre NFFT-aktiviteter på

www.nfft.no og våre **facebooksider**

På www.nfft.no finner du også kriterier for bruk av NFFTs logo i markedsføringen av systemiske kafeer og annen nyttig informasjon.

Vi minner om siste frist for påmelding: 30. november 2018!

INVITASJON

Styret i Norsk forening for familierapi (NFFT)
ønsker velkommen til det 21. Førjulsseminaret
i stemningsfulle lokaler og historiske omgivelser
i Gamle Logen - Oslo sentrum
torsdag 6. og fredag 7. desember 2018

"RECOVERY OG FAMILIEARBEID"

Relasjonelt arbeid i nettverk og nærmiljø
i samarbeid med enkeltmennesker og familier

DAG 1:

Larry Davidson og Ottar Ness

"Recovery: familier og lokalsamfunnets rolle"

Henrik Syse

"Filosofiske betraktninger rundt begrepet Recovery"

Dag 2:

Kenneth Haugjord

"Fag og tjenesteutvikling i Kristiansand kommune.
- Med recovery som et fagideologisk ståsted"

Erna Henriette Dahl Tyskø

"Systemisk praksis som verktøy i tverrfaglig samhandling"

Mette Grønli og Erik Tresse

"Uten oppskrift"

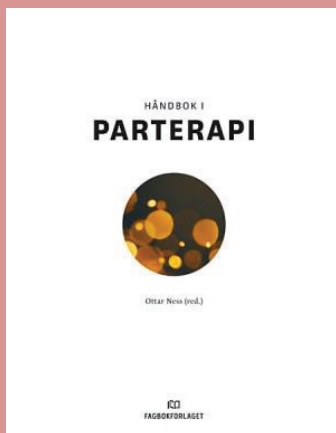
Det blir musikalske og andre innslag underveis i programmet

Velkommen!

Fullstendig invitasjon var innlagt i forrige nummer. Se den eller www.nfft.no

📖 NYE BØKER:

Redaksjonen kan ikke omtale alle bøkene vi får til gjennomsyn. Den som ønsker å anmelde en av bøkene her får den til odel og eie.

Fagbokforlaget 2017

Red: Ottar Ness

Samlivsbrudd og parproblemer er noe av det mest stressende mennesker kan oppleve.

Det er forbundet med angst, depresjon, rusmisbruk, økt blodtrykk og relasjonelle konflikter, og har åpenbare omkostninger også for barn og øvrig familie, og samfunnet generelt. Stadig flere søker parterapi ved for eksempel familievernkontorer eller privatpraktiserende psykologer og parterapeuter når de opplever at forholdet er under press.

Fagfeltet er i vekst og utvikling, og med denne boka gis det et stort løft. Håndbok i parterapi består av 30 kapitler fordelt på tre deler. Del 1 gir en bred introduksjon, del 2 behandler ulike temaer som ofte kommer opp i parterapiarbeidet, mens del 3 presenterer ulike parterapeutiske tilnærminger og metoder. Kapitlene er gjennomgående illustrert med eksempler fra praksis og avsluttes med spørsmål for videre refleksjon. Boka vil være til nytte i både utdanning og terapeutisk arbeid.

Bidragstjerne: Elsa Almås, Harlene Anderson, Pia Camilla Aursand, Åse Randi Bakklund Hermanrud, Bente Barstad, Karin Barth, Bård Bertelsen, Paolo Bertrando, Trine Eikrem, Camilla Fikse, Anne Marie Fosse Teigen, Sissel Gran, Toril Hepsø, Jahn-Fredrik Holthe, Per Jensen, Ayna B. Johansen, Lena Kristiansen, Ragnvald Kvalsund, Øyvind Kvælo, Anne Kyong Sook Øfsti, Sari Lindeman, Lennart Lorås, Stephen Madigan, Agnar Meling, Jon Middelborg, Hilde Opstvedt, Esben Esther Pirelli Benestad, Toril Reitan, Catrin Sagen, Dimitrij K. Samoilow, Olea Smith-Kaland, Rolf Sundet, Frode Thuen, Terje Tilden, Anne Hedvig Vedeler, Jannicke Tindberg og Rune Zahl-Olsen.

Universitetsforlaget 2018

Hvordan kan helsepersonell best ta imot og behandle flyktninger?

Flyktninger har en krevende vei til Norge, ofte preget av store påkjenninger og overgrep. Hjemlandet er forlatt, og de har mistet ikke bare nære personer og hjemlig kultur, men også sine framtidsmuligheter. Tortur og andre systematiske overgrep sikter nettopp mot å ødelegge menneskets tro på seg selv og framtida. Men det finnes mange selvhelende krefter i mennesker og i grupper. Måten vi tar imot og behandler flyktninger på, er avgjørende for at disse kreftene skal få utfoldelse.

Sverre Varvin har mer innsikt og erfaring i flyktningers liv og helse enn de fleste. Målet med boken er å gi helsepersonell «håndteringskompetanse»: for eksempel hvordan krigstraumer kommer til uttrykk, hvordan man kan samhandle med et menneske som er i en slik desperat livssituasjon, de vanligste helseplagene, hvordan man kan identifisere depresjon, hvordan man bruker tolk m.m. Sverre Varvin er professor i psykisk helsearbeid, Fakultet for helsefag (HF) ved OsloMet, Storbyuniversitetet.

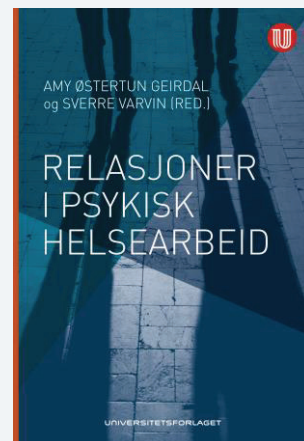
Universitetsforlaget 2018

Maria Alstad Øverås

Syv historier om veien ut av en spiseforstyrrelse.

Det finnes mange bøger om spiseforstyrrelser, men svært få handler om det de aller fleste lurer på i møte med denne lidelsen. Hvordan blir man frisk?

I denne boken møter vi syv personer som forteller om hvordan de på ulikt vis har funnet veien ut av spiseforstyrrelsen og tilbake til et friskt liv. Hva førte til vendepunktet? Hva var til hjelp i bedringsprosessen? Hva var ikke til hjelp? To innledende kapitler gir en teoretisk ramme for å forstå sykdommen og tilfriskningsprosessen.

Universitetsforlaget 2017

Relasjoner i psykisk helsearbeid

Amy Østertun Geirdal (red.),
Sverre Varvin (red.)

Forandring og utvikling i psykisk helsearbeid skjer i relasjonen(e) mellom behandler(e) og klient(er), uansett hvilken behandlingsarena det dreier seg om og hvilken metode som brukes.

Forskergruppen i psykisk helsearbeid ved Høgskolen i Oslo og Akershus har gjennom flere år fokusert på relasjonsarbeidet både i forskning og undervisning og presenterer resultater av dette arbeidet ut fra kliniske, forskningsmessige og litterære perspektiver.

Boken er et viktig bidrag til utviklingen av fagfeltet psykisk helsearbeid.

Gyldendal 2017

**Kommunikasjon i relasjoner 3 utg.
Personorientering, samhandling, etikk**

En forskningsbasert fagbok om kommunikasjon i sykepleie og andre helsefag.

Personorientert kommunikasjon innebærer å lytte aktivt og forstå hva den andre personlig opplever som viktigst for egen del. Det kan være noe ganske annet enn man forestiller seg.

Forfatterne tar utgangspunkt i dialoger og fortellinger fra praksis, og belyser et bredt spekter av kommunikasjonsferdigheter, fra aktiv lytting til motiverende veiledning og samarbeid i team. Hvordan skape en god relasjon og stimulere mestring? Hvordan skape tillit, styrke brukermestring og legge til rette for samvalg? Hvordan skape en kultur for samarbeid og pasientsikkerhet?

Nye Bøker:

Univ. forlaget 2018

Reidunn Evjen, Knut Boe Kielland, Tone Øiern
Hva har skjedd på fagfeltet ruslidelser og psykiske lidelser de siste årene? En lærebokklassiker i fjerde utgave bidrar med svar.

Kunnskapsgrunnlaget om rusmiddelavhengighet og psykisk lidelser er utvidet. Vi vet mer om hvordan samtidige problemer kan utredes, og med mer vekt på ressurser og muligheter hos den det gjelder. Vi har mer kunnskap og erfaring med recovery og recoveryorientert praksis, der den enkelte i størst mulig grad bestemmer hva som gir bedring.

I boken beskrives internasjonale erfaringer med tjenestemodeller der behandlerne flytter ut av kontor og institusjon til brukerens hjem og nærmiljø. I fjerde utgave beskrives i tillegg erfaringer og kunnskap med Norges 12 første oppsøkende behandlingsteam (ACT- og FACT-team).

Universitetsforlaget 2018

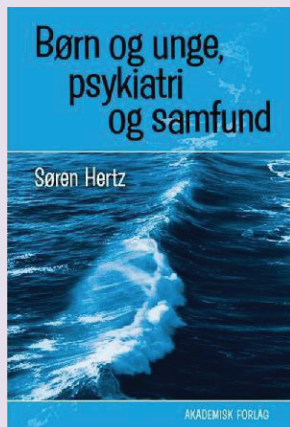
Boken belyser kunnskapsmangfoldet i helsefagene, og dekker læringsmålene i vitenskapsteori for studenter i helsefagene på universitets- og høyskolenivå.

Del 1 handler om premisser for og særtrekk ved objektiv, målbar kunnskap om helse og sykdom.

Del 2 drøfter kunnskap som verken bygger på kvantifisering og beregning eller på objektivisering av kroppen: Man ikke bare har en sykdom; man er syk.

Del 3 er viet allmenne vitenskapsteoretiske problemstillinger. Hvilke trekk er felles for kunnskapsformene vi kaller vitenskapelige, og hvordan kan vitenskapelig utvikling og framskritt forstås?

Åge Wifstad er førsteamanuensis i medisinsk filosofi ved Institutt for samfunnsmedisin, UiT Norges arktiske universitet.

Akademisk forlag 2017 – DK

Barn og unge, psykiatri og samfund
Søren Hertz

Hvad er der galt? Er der tale om psykisk sygdom? De spørgsmål stilles ofte, når børn og unge ikke trives.

Børn og unge er ikke problemet. De viser problemet. Heller ikke andre er problemet. Det handler om betydningen af livgivende fællesskaber. Børn og unge inviterer med deres symptomer og særlige vanskelig-heder til en proces, der kan bidrage til anderledes ro, trivsel og udvikling.

Universitetsforlaget 2018

Hvordan kan man best forstå og behandle psykiske lidelser? Og hvem er best egnet til å behandle?

Trond F. Aarre (spesialist i psykiatri og rus- og avhengighetsmedisin) ønsker å fremme en utvikling i psykisk helsevern og i rusbehandling som går fra paternalisme til likeverd, fra ekspertløsninger til tiltak som bygger på pasientens premisser. Han beskriver derfor det medisinske paradigmet som ligger til grunn for dagens behandlings-regime, og han hevder er motstridende signaler fra våre politiske myndigheter.

Med det som utgangspunkt kritiserer Aarre den medisinske modellen, måten tjenestene er organisert på og ikke minst profesjonenes rolle i systemet. Han drøfter hva den tradisjonelle tilnærmingen til rusproblemer og psykisk uhelse har gjort med både holdninger og handlinger i møte med medmennsker som trenger hjelp.

«En mindre medisinsk psykiatri» er en oppfølger til utgivelsen «Manifest for psykisk helsevern» som kom i 2010.

Boken er skrevet for fagfolk, studenter og andre som er interessert i psykiske lidelser og rusproblemer, ...

INNHold METAForum 4-2018

FASTE SPALTER:

Foreningsinfo	2
Redaksjonens røst	3
Styrets side:	4
Det lyriske hjørnet	22
Ris og ros	29
Kryssord / quiz	22
Nye bøker	30-31

ARTIKLER, REPORTASJER OG REFERATER:

Fra SFFT-konferanse i Stockholm	5
Peter Rober	
V Erna Tyskø	6
Leena Nygren	
V Erna Tyskø	9
Marcus Westergren	
V Erna Tyskø	10
Nora Bateson	
V Jan Stokkebekk	11

Systemiske kafeer:

Haldor Øvreeide i Tønsberg	
V Vibeke Lorentzen	15

Rapport fra NFTO i Manchester

V Kristin Breda	
Artikkel:	21
”Manniskosyn som treffer rakt i hjartet”	
Om Jaakko Seikkula	
Ved Johanna Eberstein	23

Bokomtaler:

«Trygge barn»	
V Hilde Opstvedt	26
«Tantemamma»	
V Kari Yvonne Kjølås	28

Leserbrev ang. Metaforum

V Kari Grasmø Evensmoen	29
-------------------------	----

Vedlegg (Midtsider)

Invitasjon til

Årskonferansen i Bergen 2019

Svar på quiz s. 30

1: Jaakko Seikkula og Tom Erik Arnkil
2: Sue Johnson (Am. Terapeut)
3: Sissel Gran med Nora Skaug
4: Finn Skårderud
5: Mara Selvini Palazzoli (1916-1999)
6: Egil Øritsland. Norsk psykolog/fam.ter.

Bli bokanmelder

Kontakt Kari Yvonne Kjølås

kariyk@online.no

Avsender:
**NFFT: Norsk forening
for familierapi**
c/o Joe Soweby
Vesleveien 4, 1484 Hakadal

**Norsk Forening for Familierapi inviterer til
ÅRSKONFERANSE OG GENERALFORSAMLING
BERGEN 7. og 8. mars 2019**

**Familier i krise
- erfaringskunnskap og resiliens**

Årets foredragsholdere

Kari Dyregrov
Kriserammedes erfaringer
"når lynet slår ned"

Michael Unger
The Varied Patterns of Family
Resilience in Challenging Contexts

Froma Walsh
"Strengthening Resilience in Families
Facing Crisis and Challenge"

Systemisk Kafé på Café Opera i Bergen, onsdag 6.mars kl. 18:00

Frode Thuen intervjues av Lars-Ole Gjermundbo

Fullstendig invitasjon er vedlagt dette nummeret.